L. W. 20970/1874.

Aleg. XXXVIII

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie organizacji zakładów leczniczych we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W zeszłorocznej sesyi sejmowej przedłożył Wydział krajowy wysokiej Izbie projekt organizacyi zakładów leczniczych we Lwowie, sądząc, że będzie na czasie przystąpić do tego dzieła, albowiem ustały już zupełnie lub ustaną wkrótce stosunki, które stały na przeszkodzie stanowczej organizacyi tych zakładów i które spowodowały wysoki Sejm, że w swej uchwale z 3. Października 1871. (załącznik 1/.) musiał na razie poprzestać na tymczasowej organizacyi **Alegat I.** Lwowskiego szpitala.

Przeszkody te były następujące:

1) Obowiązkowe połączenie Lwowskiego szpitala z klinikami, szkołą chirurgiczną i szkołą dla akuszerek. Z tego stosunku wypływało bowiem zastrzeżenie ck. Rządu, że profesorowie pomienionych szkół mają być oraz prymaryuszami szpitala.

2) Połączenie krajowych zakładów dla położnic i obłąkanych pod jednym zarządem i dyrekcyą i w jednym gmachu ze szpitalem powszechnym.

3) Nieuregulowanie stosunku zakładu chorych do gminy miasta Lwowa.

Wydział krajowy sądził, że przeszkody streszczone pod 1) i 3) ustały zupełnie, a przeszkoda podniesiona pod 2) zostanie niebawem usuniętą, albowiem budowa gmachu w Kulparkowie jest bliską ukończenia, a oddział położnic zostanie w swoim czasie osobno pomieszczony.

Atoli komisya budżetowa mając sobie do zbadania przekazany projekt Wydziału krajowego, nie podzielała w zupełności tego zdania, twierdząc, że stosunek klinik, szkoły chirurgicznej i szkoły dla akuszerek do Lwowskiego szpitala nie jest jeszcze stanowczo uporządkowany, a więc przeszkoda ta i nadal istnieje.

Co do dalszego twierdzenia Wydziału krajowego (ad 2.) nadmieniła komisya, że sama nadzieja rozłączenia zakładów dziś w szpitalu głównym połączonych nie usprawiedliwiałaby czynienia zmian w organizacyi, zwłaszcza, że odnosi się tylko do zakładu obłąkanych, zakład bowiem położnic zapewne i na przyszłość zachowa wspólną dyrekcyę i administracyę z zakładem chorych. Wszelako po uznaniu zakładu chorych za krajowy znikła trudność wynikająca z połączenia różnorodnych zakładów, gdyż teraz wszystkie są już krajowe; zastrzeżenie przez wysoki Sejm w r. 1871 uczynione, straciło więc swoje znaczenie i w tym względzie nie stoi już nic na przeszkodzie ostatecznej organizacyi, zwłaszcza że stosunek z gminą miasta Lwowa został już ostatecznie uporządkowany.

Wszelako obok niejasnego stosunku z klinikami, szkołą chirurgiczną i szkołą dla akuszerek znalazła komisya ważną przeszkodę stanowczej organizacyi zakładów leczniczych we Lwowie w tej okoliczności, że Wydział krajowy nie wypracował i nie przedłożył wysokiej Izbie statutu dla szpitala Lwowskiego i zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

W skutek tego wydał wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 7. Października 1874. na wniosek komisyi budżetowej następującej treści

U c h w a ł ę:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

1) odrzuca dyskusyę nad wnioskami Wydziału krajowego, tyczącemi się organizacyi Lwowskich zakładów leczniczych do przyszłej sesyi sejmowej.

3) poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedstawił Sejmowi projekt etatu służby lekarskiej i administracyjnej dla zakładów krajowych dla chorych i dla położnic we Lwowie, tudzież dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie, wraz z projektami statutów organicznych dla tychże zakładów.

Chociaż komisya nie zalecała wysokiemu Sejmowi wchodzenia w szczegółowy rozbiór przedłożenia Wydziału krajowego, jednakowo „ze względu na przyszłe załatwienie tej sprawy“ objawiła swe zapatrywanie co do ważniejszych ustępów sprawozdania i poczyniła uwagi nad projektem etatu.

Wydział krajowy wziął te uwagi i spostrzeżenia komisyi pod ścisły rozbiór, uwzględnił je w znacznej części, a o ile nie przemówiły do jego przekonania, starać się będzie odpowiedzieć na nie szczegółowo — motywując swe odmienne zdanie.

Przystępując do uzasadnienia naszych wniosków, winniśmy przedewszystkiem wyjaśnić, że przeszkoda wypływająca z obowiązków połączenia Lwowskiego szpitala powszechnego z klinikami, szkołą chirurgiczną i praktycznym wykładem dla akuszerek, została już stanowczo usunięta, albowiem w myśl Najwyższego postanowienia z dnia 20. Marca 1871 ogłoszonego reskryptem Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 2. Kwietnia 1871 do L. 3.047, zarządzono zwinięcie medyczno-chirurgicznego fakultetu przy tutejszym Uniwersytecie z końcem roku szkolnego 1873/4 t. j. z dniem 31. Lipca 1874.

Z tym więc dniem przestały istnieć kliniki: medyczna i chirurgiczna przy zakładzie chorych, a profesorowie tegoż fakultetu, którzy na oddziałach chorób wewnętrznych, zewnętrznych i ocznych funkcye prymaryuszów pełnili, przestali pełnić służbę przy tym zakładzie.

Prymaryusz na oddziale chorób ocznych doniósł Wydziałowi krajowemu przez dyrekcyę szpitala pod datą 4. Lipca 1874 do L. 13.331, że z dotychczas zajmowanej posady prymaryusza ustępuje.

W skutek tego zarządził Wydział krajowy rozpisanie konkursu na tę posadę, przystąpił do jej obsadzenia i zawiadomił o tem zarządzeniu c. k. Namiestnictwo odezwą swą z 17. Listopada 1874 L. 19.438.

Co do oddziału chorób wewnętrznych i zewnętrznych, polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z 28. Listopada 1874 L. 24.593 dyrekcyi szpitala, żeby dotychczasowe oddziały kliniczne połączyła z odnośnemi oddziałami chorób wewnętrznych i zewnętrznych tak, iżby dawne oddziały kliniczne zupełnie istnieć przestały, wcielając je do oddziałów, na których ordynują prymaryusze nie-profesorowie, żeby o tem zarządzeniu zawiadomiła profesorów Dr. Fingera i Dr. Weigla i zamknęła pobieraną płacę z funduszów szpitalnych, co też dyrekcya spełniła.

O tem zarządzeniu zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 28. Listopada 1874 L. 24.593.

Wprawdzie jeden z prymaryuszów-profesorów domaga się dalszego pobierania dawnej płacy aż po koniec roku 1875, lecz sprawa ta nie może stać na przeszkodzie zamierzonej organizacyi szpitala Lwowskiego, zwłaszcza, że c. k. Namiestnictwo przeciw naszym zarządzeniom z 17. i 28. Listopada 1874 L. 19.438 i 24.593 żadnych nie podniosło zarzutów. Stosunek zaś szkoły akuszerek do szpitala został nietknięty, stosownie do zastrzeżenia c. k, Rządu, zawartego w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 11. Maja 1871 L 2.831/pr. z tą jedyną zmianą, że za zgodą c. k. Rządu oddział ginekologiczny został od oddziału położnic odłączony.

Gdy więc powyższa przeszkoda stanowczo została usuniętą, przystąpiliśmy do spełnienia poleceń wys. Sejmu, zawartych w uchwale z 7. Pazdziernika 1874 co do wypracowania statutów dla Lwowskiego szpitala i dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

W statucie dla szpitala Lwowskiego staraliśmy się mnogie, z różnych czasów pochodzące przepisy i postanowienia różnorodnych częstokroć ze sobą sprzecznych instrukcyj, po usunięciu wszelkich sprzeczności w jednę harmonijną ująć całość, dotychczasowe stosunki wątpliwe i niejasne uporządkować stanowczo i określić dokładnie, zamieścić oraz nowe postanowienia, jakie nam się wydały konieczne, a streszczając w statucie cel i przeznaczenie zakładu, środki utrzymania, zarząd lekarski i administracyjny, warunki przyjmowania, sposób pielęgnowania i wydalenia chorych i t. p, staraliśmy się przez określenie zakresu działania poszczególnych organów szpitala określić ogólny zarys urządzenia, administracyi, kasowości i t. d., zastrzegając dalsze określenie drugorzędnych czynności poszczególnym instrukcyom.

Równie staraliśmy się w §. 25. i 26. statutu określić stanowisko i obowiązki profesora położnictwa, będącego oraz prymaryuszem na oddziale położnic.

Niemal na tych samych zasadach usnuto projekt statutu dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie, przyjąwszy odmienne postanowienia tam, gdzie zupełnie odmienne przeznaczenie i cel zakładu tego wymagały.

W tym statucie nie określiliśmy szczegółowo zakresu działania służby lekarskiej i administracyjnej z powodu, że jest to zakład świeżo w życie wejść mający, uznaliśmy przeto przedewszystkiem za stosowne uzbierać na doświadczeniu oparte dane i dopiero na tej podstawie szczegółowemi instrukcyami określić zakres działania służby lekarskiej i administracyjnej zakładu.

Zbierając doświadczenia i stosując do tego urządzenie zakładu, należy być przygotowanym na to, że nieraz wypadnie zmienić ustrój administracyi, odjąć poszczególne czynności jednym a przydzielić drugim organom, o ile dobro zakładu tego wymaga, coby się stać nie mogło, gdybyśmy już teraz skrępowali wolność naszego działania postanowieniami statutu.

Statut bowiem dla zakładu obłąkanych potrzebuje wedle §. 22. minist. rozp. z 14go Maja 1874 L. 71 dz. u. p. do swej prawomocności aprobaty c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, dla tego też i każda zmiana statutu wymagałaby przyzwolenia Ministerstwa, co by nie mało krępowało swobodę Wydziału krajowego w urządzaniu administracyi tego zakładu. Przy wydaniu statutu dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie, nasuwa się jeszcze następująca trudność.

Uchwalenie tego statutu należy w myśl §. 25 statutu krajowego niewątpliwie do wysokiego Sejmu, a jak wyżej wspomniano wymaga statut dla zakładu obłąkanych aprobaty Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Zdaniem naszem sprzeciwiałoby się to postanowieniom statutu krajowego, gdybyśmy uchwałę wysokiego Sejmu przedłożyć mieli do zatwierdzenia Ministerstwu, albowiem uchwały wysokiej Izby, o ile tego statut krajowy wymaga, mają tylko Najjaśniejszemu Panu do sankcyi być przedkładane.

Chcąc pogodzić postanowienia ministeryalnego rozporządzenia z 14. Maja 1874 z postanowieniami statutu krajowego, przedłożyliśmy projekt statutu uchwalony przez Wydział krajowy rzeczonemu Ministerstwu z zapytaniem, czy się zgadza z treścią przedłożonego statutu lub czy i jakie uwagi uczynić uważa za stosowne.

Tym sposobem chcieliśmy poprzednio przyjść do porozumienia z c. k. Ministerstwem, wyjednać tegoż aprobatę a następnie przedłożyć statut wysokiemu Sejmowi z wnioskiem przyjęcia go do wiadomości i nadanie tym sposobem statutowi mocy obowiązującej.

Odezwą z 14go Marca 1875 do L. 1813 oznajmiło nam Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych nad przedłożonym statutem zrobiło tylko tę uwagę, że mianowany dyrektora mogłoby nastąpić dopiero po poprzedniem oświadczeniu się Rządu że przeciw nominacyi tej niema nic do zarzucenia.

W myśl tego żądania zamieścił Wydział krajowy stosowne zastrzeżenie w art. 5. statutu.

Atoli Ministerstwo domaga się oraz, żeby mu przedłożono uchwalony przez wysoki Sejm statut do zatwierdzenia.

Sądząc, że takie postępowanie nie dałoby się pogodzić ze statutem krajowym, nie przedkładamy wysokiemu Sejmowi projektu statutu dla zakładu obłąkanych z wnioskiem uchwalenia go, lecz upraszamy wysoką Izbę o upoważnienie Wydziału krajowego do wydania statutu dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie w brzmieniu jak go wysokiemu Sejmowi przedstawiamy poczem Wydział krajowy przedłożyłby rzeczony statut ze swego ramienia jako swoję uchwałę c. k. Ministerstwu do aprobaty.

Tego rodzaju postępowania przestrzegano już przy wydaniu statutu dla szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Po tym wywodzie odnoszącym się do statutów — przystępujemy do uzasadnienia naszych wniosków co do etatu osób i płac przy zakładzie chorych i położnic, tudzież przy zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

I. Etat osób i płac zakładu chorych i położnic.

Przy ustanowieniu etatu osób przestrzegaliśmy ściśle zasady, żeby wysokość tego etatu była zastósowaną do niezbędnych potrzeb.

Zaznaczywszy stanowisko, z którego wychodzimy, przystępujemy do szczegółowego uzasadnienia naszych wniosków.

Ze względu na wysoki stan chorych, tudzież ze względu na pewne główne rodzaje chorób, zachodzi potrzeba podzielenia szpitala na poszczególne oddziały.

Wysokość etatu służby lekarskiej musi być przeto ustanowioną z należytem uwzględnieniem tej potrzeby. Podzielamy zdanie komisyi sejmowej, że ilość łóżek nie daje pewnej podstawy do ocenienia, ile poszczególne oddziały wymagają sił lekarskich, a względnie, czy należy oddziały dzielić lub nie, albowiem przy większym zapasie łóżek na oddziałach może znaczna ich część stać próżno przez dłuższy czas a nawet przez cały rok, odwrotnie zaś przy szczupłym zapasie łóżek, ilość ich nie wystarcza dla pomieszczenia wszystkich chorych.

Idąc za wskazówką przez komisyę udzieloną, zestawiliśmy ilość dni leczenia w latach 1871 do 1874 na tych oddziałach, które zamierzamy podzielić na dwie części, to jest na oddziale chorób wewnętrznych i kiłowo-skórnych.

Na podstawie tych cyfr obliczyliśmy przeciętną roczną, miesięczną i dzienną ilość chorych na wspomnionych oddziałach.

Z tego zestawienia uwidocznionego na załączonych tabelach (załącznik 2 i 3) okazuje się, że przeciętna ilość dni leczenia w latach 1871 do 1874 wynosiła rocznie: **Alegat 2. i 3.**

a) na oddziale chorób wewnętrznych 45.205.0
b) na oddziale chorób kiłowo skórnych 45.624.2

Miesięczna ilość dni leczenia zaś wynosi w przecięciu:

a) na oddziale chorób wewnętrznych . . . . 3.767.0, a
b) na oddziale chorób kiłowo-skórnych 3.802.0

dzienna ilość chorych wynosiła zatem w przecięciu:

a) w oddziale chorób wewnętrznych . . . . 123.8, a
b) w oddziale chorób kiłowo-skórnych . . . . 124.9.

Jest to jednak tylko średni stan, gdyż jak świadczą załączone tabele są dnie, w których ten stan dochodzi

a) na oddziale chorób wewnętrznych do 200 chorych a nawet przewyższa tę liczbę — a
b) na odddziale chorób kiłowo-skórnych do 150 a nawet do 192.

Nie podlega najmniejszej wątpliwości, że ten stan chorych w bliskiej przyszłości znacznie się wzmoże, albowiem ustawa o ponoszeniu kosztów leczenia ubogich chorych w całości przez kraj weszła z dniem 16. Lutego 1875 w życie, a ten nowy stan rzeczy przysporzy szpitalowi znaczną liczbę chorych, którzy dotychczas jedynie z tej przyczyny nie szukali pomocy w szpitalu, żeby nie narazić gminy swej przynależności na dotkliwy wydatek, siebie na niechęć, a w dalszym wypadku częstokroć na przykre prześladowania ze strony organów gminnych.

Faktyczne istnienie tego smutnego stanu rzeczy zostało też przez wysoki Sejm uznane i skłoniło wysoką Izbę do uchwalenia ustawy o ponoszeniu kosztów leczenia ubogich chorych w całości przez kraj, nie ma więc wątpliwości, że obecnie, gdy powyższa przeszkoda została usuniętą, niemal każdy ubogi potrzebujący pomocy lekarskiej, będzie szukał schronienia w szpitalu.

Lecz i teraźniejszy stan chorych w tutejszym szpitalu, który uwidoczniają załączone tabele, wymaga podzielenia oddziału chorób wewnętrznych i kiłowo-skórnych na dwie części,

albowiem nie można przyjąć przeciętnego stanu chorych za jedyną podstawę do ocenienia, ile oddział wymaga sił lekarskich, lecz trzeba mieć oraz na względzie najwyższy stan, który od czasu do czasu się powtarza, albowiem zakład niosący pomoc i opiekę cierpiącej ludzkości, powinien użyczyć tej pomocy i opieki każdej chwili, gdyż dopiero wtenczas stanie na wysokości swego zadania, jeżeli będzie tak urządzony, że nie odmówi cierpiącym przyjęcia i należytego lekarskiego pielęgnowania; — żeby tego zadania dopełnić, trzeba zakład zaopatrzyć w odpowiednie siły lekarskie i nie czynić go jedynie przytuliskiem dla ubogich, lecz prawdziwym zakładem leczniczym.

Sądzimy, że wykazany przez nas stan chorych zdołałby dostatecznie usprawiedliwić proponowany przez nas podział, lecz nie możemy przepomnieć o najważniejszym czynniku, który za tym podziałem przemawia.

Tym czynnikiem jest ruch chorych t. j. przybywanie chorych do szpitala i ich wydalenie.

Alegat 4. i 5. Ruch chorych w tutejszym szpitalu przedstawia się wedle załączonych tabel (załączniki 4 i 5) w latach 1871 do 1874 w następujących cyfrach:

A) na oddziale chorób wewnętrznych:

Ruch chorych przeciętny	roczny	4.493·5
„ „ „	miesięczny	373·3
„ „ „	dzienny	12·2
Ruch chorych najwyższy	roczny przeszło	5.200
„ „ „	miesięczny przeszło . . .	550
„ „ „	dzienny przeszło	30

B) na oddziale chorób kiłowo-skórnych:

Ruch chorych przeciętny	roczny	2.474·2
„ „ „	miesięczny	206·1
„ „ „	dzienny	6·7
Ruch chorych najwyższy	roczny przeszło	2.500
„ „ „	miesięczny przeszło . . .	250
„ „ „	dzienny przeszło	20

Nie tu miejsce wyliczać wszystkich czynności lekarza ordynującego przy przyjmowaniu chorych do szpitala i wydalaniu ich z Zakładu, ograniczymy się przeto tylko na najważniejszych czynnościach tak lekarskich jakoteż biurowych i administracyjnych.

Do tych zaliczamy przy przyjmowaniu chorych: pierwsze gruntowne badanie i postawienie diagnozy, wyszukanie historyi choroby z lat poprzednich, dokładne wypytanie chorego, zestawienie, spisanie i ocenienie wszystkich objawów choroby, spisanie historyi choroby, zapisanie świeżo przybyłego chorego do protokołu, tudzież pierwsza ordynacya lekarska i t. p.

Przy wydalaniu chorego zaś; gruntowne zbadanie stanu zdrowia wychodzącego chorego, opisanie stanu w jakim chory Zakład opuszcza, wypisanie chorego z protokołu stanu chorych, wypełnienie dwóch wykazów ubywających chorych, a mianowicie: dziennego i miesięcznego, sporządzenie raportu do dyrekcyi celem wezwania osób interesowanych lub gminy, żeby

wyzdrowiałych lub chorych nieuleczalnych z Zakładu odebrać, wreszcie wygotowanie świadectw na żądanie chorych i t. p.

Nadto ruch chorych jest przyczyną mnogich innych lekarzy oddziałowych zajęć i czynności miesięcznych i rocznych, jakiemi są: wygotowanie sprawozdania miesięcznego o ruchu chorych wraz z rozpoznaniem chorób w 4 egzemplarzach i t. p., sporządzenie rocznych sprawozdań o ruchu chorych i jakości leczonych chorób i t. p.

Gdy więc dzienny stan chorych na oddziale chorób wewnętrznych wynosi w przecięciu 123·8, a najwyższy przechodzi 200, a ruch chorych na tym oddziale wynosi w przecięciu dziennie 12·2, a przy najwyższym stanie chorych przechodzi cyfrę 30, zachodzi niezbędna potrzeba podzielenia tego oddziału na dwie części i ustanowienia dwóch prymaryuszów, zwłaszcza, że z tym oddziałem został połączony oddział genekologiczny.

Te same względy przemawiają za podziałem oddziału chorób kiłowo-skórnych na dwie części, albowiem jak wyżej wykazano wynosi przeciętny dzienny stan chorych na tym oddziale 124·9, a najwyższy 192, a ruch chorych wynosi w przecięciu dziennie 6·7, a przy najwyższym stanie przechodzi liczbę 20.

Natomiast połączyliśmy oddział chorób wewnętrznych ze zwinięciem kliniki w jeden oddział, ponieważ dzienny stan chorych na tym oddziale nie dosięga nigdy liczby 100.

Oddział chorób ocznych pozostawiamy jako osobny oddział, jakkolwiek dzienny stan tylko 40 do 60 chorych wynosi, gdyż specyalność tego zakładu wymaga pielęgnowania lekarskiego przez lekarzy fachowo uzdolnionych, którzy się wyłącznie temu działowi chorób poświęcają.

Ze względu przeto na udowodnioną potrzebę podzielenia zakładu chorych na sześć oddziałów, wnosimy ustanowienienie dla tego zakładu sześć posad prymaryuszów.

Do pomocy dla lekarzy ordynujących, tudzież do załatwiania innych czynności lekarskich, proponujemy ustanowienienie siedmiu posad sekundaryuszów i sześciu asystentów, a mianowicie po jednym sekundaryuszu dla każdego oddziału, a dla oddziału chorób zewnętrznych dwóch, albowiem operacye często na tym oddziale uskuteczniane, wymagają większej liczby lekarzy.

Z powodu wyżej wykazanych czynności lekarskich, administracyjnych i biurowych na poszczególnych oddziałach, proponujemy utworzenie sześciu posad asystentów, zamiast obecnych płatnych praktykantów.

Posady sekundaryuszów i praktykantów nadawano dotychczas w skutek rozporządzeń gubernialnych z dnia 20. Lipca 1827. do L. 46.331. i z dnia 12. Kwietnia 1839. do L. 18.116. tylko na dwa lata, z powodu, żeby praktykę kliniczną także dla innych uczniów szkoły chirurgicznej przystępną uczynić.

Wprawdzie zwinięto już kliniki i szkołę chirurgiczną, wszelako sama praktyka szpitalna — chociaż bez klinik — jest znakomitą szkołą ku kształceniu praktycznych lekarzy. Żeby więc tę praktykę dla większej liczby młodych lekarzy przystępną uczynić, zamieściliśmy w Art. 21. statutu postanowienie, że sekundaryusze i asystenci mają być mianowani tylko na dwa lata, zastrzegając Wydziałowi krajowemu prawo zatrzymania ich i nadal na ich posadach. Żeby zaś z drugiej strony zachęcić zdolnych lekarzy pomocniczych do pozostania w służbie szpitalnej, wnosimy oraz, żeby czas służby spędzonej na tymczasowych posadach sekundaryuszów, asystentów i praktykantów był uwzględniony przy wymiarze emerytury w razie posunięcia się na stałą posadę.

Komisya sejmowa zauważała, że zachodzi pytanie, czy nie należałoby urządzić osobnego oddziału dla dzieci i utworzyć większą ilość mniejszych oddziałów, systemizując większą

ilość posad prymaryuszów, wszelako z płacą niejednostajną, jak to ma miejsce w szpitalach wiedeńskich.

Wydział krajowy zastanawiał się nad temi uwagami komisyi i przyszedł do przekonania, że względy sanitarne nie przemawiają za pomieszczeniem chorych dzieci obok chorych dorosłych, dla tego też zawiązał rokowania z gminą miasta Lwowa i stowarzyszeniem opiekującem się szpitalikiem św. Zofii względem umieszczania chorych dzieci w tym szpitalu i spodziewa się w bliskiej przyszłości przyjść do pomyślnych rezultatów, skoro tylko wysoki Sejm uwzględni wnioski Wydziału krajowego co do tego przedmiotu w osobnem sprawozdaniu poczynione. Zaś co do utworzenia większej ilości mniejszych oddziałów, zdawało się Wydziałowi krajowemu, że tworząc większą liczbę prymaryuszów, chociażby z mniejszą płacą, nie przysporzy żadnych oszczędności, a właśnie jako przykład postawione szpitale wiedeńskie, otrzymały w najnowszych czasach, albowiem w skutek Najwyższego postanowienia z 17. Stycznia 1875. taką organizacyę, że wszelkie stopniowanie i niejednostajność płac u prymaryuszów zniesiono i wszystkich co do rangi i poborów zrównano.

Co do etatu służby lekarskiej przy oddziale położnic zauważamy, o czem już wyżej wspomniano, że według zastrzeżenia c. k. Rządu, profesor szkoły akuszerek pełnić ma obowiązki prymaryusza na tym oddziale. Zachodzi tylko potrzeba dodania mu do pomocy sekundaryusza.

Komisya sejmowa zauważała, że w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego nie udowodniono potrzeby ustanowienia dla oddziału położnic posady sekundaryusza obok asystenta klinicznego.

Przedewszystkiem nadmieniamy, że Wydział krajowy nie miał wcale zamiaru ustanawiać posady sekundaryusza obok asystenta, przeciwnie, nie preliminując dla asystenta żadnej remuneracyi, miał na celu opłacać tylko jednego lekarza pomocniczego, zostawiając sobie wolną rękę, czy zechce zamianować asystenta klinicznego swoim sekundaryuszem lub powołać innego lekarza do tych czynności. A że posada sekundaryusza na tym oddziale jest potrzebną, nie podlega żadnej wątpliwości.

W tym względzie nadmieniamy, że chociaż stan chorych na oddziale położnic, z powodu panującej na tym oddziale gorączki połogowej, w roku 1874. wynosił w przecięciu dziennie tylko 21·30., a najwyższa cyfra wynosiła tylko 35. chorych, to zważyć należy, że na tym oddziale ruch chorych jest najżywszy, albowiem średni czas pielęgnowania jednej matki wynosi 22·61 dni, a wyżej udowodniliśmy, że ruch chorych jest najważniejszym czynnikiem przy obliczeniu potrzeby co do ilości sił lekarskich, albowiem żywa fluktuacya chorych powoduje wiele czynności lekarskich, administracyjnych i biurowych.

Gdy się nadto zważy, że lekarz ordynujący na tym oddziale jest oraz profesorem szkoły akuszerek i tylko za remuneracyą pełni obowiązki prymaryusza na tym oddziale; gdy się dalej zważy, że fundusz szpitalny nie przyczynia się w niczem do utrzymania asystenta klinicznego, albowiem remuneracya, którą pobiera obecny asystent, jest wynagrodzeniem za pełnienie obowiązków sekundaryusza, ze względu tudzież, że Rząd może każdej chwili posadę asystenta zwinąć lub zostawić nie obsadzoną, zachodzi konieczna potrzeba ustanowienia na tym oddziale posady sekundaryusza płatnego z funduszów szpitalnych, któryby pobierał takie same wynagrodzenie jak inni sekundaryusze i podlegał Dyrekcyi i Wydziałowi krajowemu.

Proponujemy oraz ustanowienie niestałej posady drugiej akuszerki, ponieważ według przedstawienia prymaryusza i dyrekcyi szpitalnej, jedna akuszerka nie jest fizycznie w stanie obowiązkom służbowym zadość uczynić; tę potrzebę ustanowienia drugiej akuszerki uznawał także c. k. Rząd jeszcze przy dawniejszej organizacyi zakładu, gdyż wymagał, ażeby pierwsza dozorczyni chorych była egzaminowaną akuszerką, a wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. Pa-

ździernika 1874. upoważnił Wydział krajowy do przyjęcia drugiej akuszerki, co też zostało uskutecznionem.

Przy ustanowieniu etatu służby administracyjnej wzięliśmy pod ścisłą rozwagę wszystkie uwagi komisyi nad tym przedmiotem w zeszłorocznej sesyi sejmowej poczynione, lecz długoletnie doświadczenie przeważyło na szali, tak, że Wydział krajowy postanowił w zasadzie trwać przy swym zeszłorocznym projekcie i ponowić go obecnie z niektóremi tylko zmianami.

Uzasadniając nasz projekt, będziemy się starali odpowiedzieć na wszystkie uwagi komisyi.

Pomimo przeniesienia obłąkanych na Kulparków i zwinięcia jednej filii, nie może Wydział krajowy doradzać zmniejszenia obecnego etatu służby administracyjnej, przeciwnie musi stanowczo trwać przy swym wniosku o zwiększenie etatu z niektóremi tylko zmianami, albowiem bardzo ważne czynności, które należy niezbędnie powierzyć urzędnikom stałym, załatwiają obecnie pisarze dzienni. Do tych czynności zaliczamy: spisywanie konstytutów przy przyjmowaniu chorych w celu sprawdzenia ich przynależności i stosunków majątkowych, i załatwianie znacznej części spraw biurowych i korespondencyj.

Poruczenie tych agend urzędnikom stałym, zwijając zupełnie posady dyetaryuszów jest niezbędnem, gdyż tylko takie urządzenie może być rękojmią dobrej administracyi.

Wreszcie podnosimy jeszcze i tę okoliczność, że czynności kancelaryjne zakładu położnic, który i nadal pod jednym zarządem z zakładem chorych ma pozostać, znacznie się wzmogą, gdyż na ten oddział przejdzie już w bliskiej przyszłości część agend zwiniętego zakładu podrzutków.

Z tych tedy względów proponujemy jednę posadę rządcy, dwie posady oficyałów, na których przejdą dotychczasowe czynności kasyera i rachmistrza, dwie posady kancelistów, którzy przejmą dotychczasową czynność ustanowionych uchwałą wysokiego Sejmu z 3. Października 1871. pisarzy urzędowych, a dwaj pisarze urzędowi, których w naszym projekcie, jako urzędników stałych proponujemy, będą załatwiać te czynności, które spoczywają dziś w rękach dyetaryuszów.

Z uwagi, że do zakresu działania rządcy należy bardzo wiele i bardzo ważnych czynności biurowych, ekonomicznych i administracyjnych, a przy tych zajęciach, spełniając sumiennie swe obowiązki służbowe, nie mógłby dopilnować porządku domowego wewnątrz i zewnątrz tak wielkiego zakładu, jakim jest szpital lwowski, proponujemy utworzenie nowej posady dozorcy domu.

Wypada nam jeszcze nadmienić, iż nie możemy podzielać zdania komisyi, jakoby kasa szpitalna mogła być przeniesioną do głównej kasy krajowej, jak to było dawniej, albowiem przy prowadzeniu kuchni we własnym zarządzie, które powoduje częste i znaczne wypłaty, a na które kasa podręczna nie może wystarczyć, przeniesienie kasy szpitalnej do kasy krajowej byłoby powodem nadzwyczajnych niedogodności również dla dostawców, jak dla urzędników kasowych Wydziału krajowego, a pomimo tego pozostałyby dwie kasy, gdyż drobniejsze wydatki pokrywanoby z kasy podręcznej rządcy, którąby ustawicznie trzeba zasilać; dawniejsze urządzenie zaś nie może służyć na wzór teraźniejszemu, gdyż dawniej nie prowadzono kuchni we własnym zarządzie.

Uwaga komisyi, że po uznaniu szpitala lwowskiego za zakład krajowy, ustała potrzeba utrzymywania oddzielnego etatu osób, służby administracyjnej przy szpitalu i że pomnożywszy etat urzędników krajowych możnaby zostawić Wydziałowi krajowemu wolność delegowania z nich kilku do pełnienia służby szpitalnej, była przedmiotem ścisłego rozbioru w Wydziale krajowym, lecz ze względu, że służba szpitalna różni się rdzennie od służby w Wydziale

krajowym, ta ostatnia jest bowiem ściśle biurowa, szpitalna zaś obejmuje oprócz czynności biurowych, czynności ekonomiczne, nie mogliśmy przyjść do przekonania, że urządzenie, które komisya doradza, byłoby korzystne. Delegując bowiem do czynności szpitalnych urzędnika ściśle biurowego, a nie znającego się na czynnościach ekonomicznych, narażonoby fundusz szpitalny na znaczne i niepowetowane straty, zresztą z powodu odrębności służby szpitalnej nawet ściśle biurowej, nie można wymagać, żeby urzędnicy Wydziału krajowego nadawali się od razu do niej, a poprzednie odbywanie praktyki, celem nabycia odpowiedniej rutyny, byłoby z wielką ujmą dla służby.

Co do etatu służby duchownej, proponujemy odmiennie od uchwały wysokiego Sejmu z 3. października 1871 niestałą posadę kapelana obrządku łacińskiego — z następujących powodów: W wykonaniu art. IV powołanej uchwały, wezwaliśmy metropolitalny konsystorz obrządku łacińskiego, żeby w celu obsadzenia posady kapelana szpitalnego, udzielił mu instytucyi kanonicznej, a następnie żeby ogłosił konkurs i listę kandydatów nam przedstawił. Na to oświadczył rzeczony konsystorz w swojem piśmie z dnia 18. stycznia 1872 r. do l. 2779 (L. W. 1121/72) między innemi: „że kanoniczna instytucya według przepisów kościelnych ma miejsce tylko przy beneficyach kanonicznie erygowanych, a takiem kapelania szpitalna dotąd nie była, ani obecnie przez polepszenie dotacyi takiem się nie stała.“

Dalej oświadcza konsystorz w temże piśmie: „aby beneficyum kanonicznie erygowanem być mogło, wymagają przepisy kościelne, żeby dotacya stała czyli wieczysta zapewnioną była. Takiego zaś zapewnienia nie daje wyżwspomniana uchwała sejmowa, ani go dać może, bo co na jednej sesyi sejmowej postanowionem zostało, to na innej znów sesyi cofniętem być może.“

Wobec tego oświadczenia konsystorza obrządku łacińskiego, nie możemy wnosić na ustanowienie stałej posady kapelana rit. lat.

A ponieważ tutejszy ordynaryat obrządku łacińskiego ustanowił w porozumieniu z c. k. Rządem pod dniem 10. Października 1851. do l. 2,258. samoistnego duszstarownika dla szpitala powszechnego z prawem prowadzenia metryk i wydawania świadectw, przeto doradzamy wys. Sejmowi dalsze pozostawienie tego stanu.

Co do ustanowienia osobnego kapelana obrządku grecko katolickiego oświadczył metropolitalny konsystorz rit. graec. w swojem piśmie z dnia 20. Stycznia 1872. do l. 310. (LW. 1,798/72) co następuje:

„Teraźniejszy proboszcz cerkwi św. Piotra i Pawła ks. Julian Sembratowicz został z dniem 17. Września 1855. na obręb całej tej parafii, w którym także i rzeczony szpital się znajduje, kanonicznie zainstalowany i wprowadzony, nabył przeto według istniejących kanonów prawo do całej tej parafii jak długo żyć będzie, które to prawo z wyjątkiem ważnych przyczyn odjęte mu być nie może.“

Na podstawie dalszych rokowań przeprowadzonych w tej sprawie, nadaliśmy temuż proboszczowi prowizoryczną posadę kapelana szpitalnego i połączoną z tą posadą remuneracyą, przyczem zobowiązaliśmy go do przyjęcia kooperatora przez Wydział krajowy proponowanego, na co gr. kat. konsystorz metropolitalny pismem z dnia 12. Września 1874 do l. 6,418. przystał z zastrzeżeniem prawa przedstawiania nam kandydatów na kooperatorów rzeczonej parafii.

Wnosimy przeto pozostawienie niestałej posady kapelana rit. gr.

Przechodząc do uzasadnienia naszych wniosków, co do etatu płac, winniśmy przedewszystkiem podnieść, iż w naszym projekcie trzymaliśmy się zasady, że lekarze, urzędnicy i słudzy na stałych posadach przy krajowych zakładach leczniczych winni być na równi postawieni z urzędnikami i sługami krajowymi, że przeto wszelkie ich pobory powinne być uregulowane według zasad przyjętych przy regulacyi płac urzędników i sług innych instytucyj krajowych.

Stosownie do tych zasad proponujemy oprócz dodatków aktywalnych lub emolumentów także dodatki pięcioletnie (kwinkwenia), których przyznanie tem bardziej jest usprawiedliwionem, ileże służba nie otwiera osobom w niej zostającym żadnych widoków posunięcia się na wyższe stopnie, jak przy innych urzędach, że przeto tylko kwinkwenia mogą ich po części wynagrodzić za ich długoletnią służbę.

Dla uzasadnienia naszych wniosków, co do wysokości proponowanych płac, załączamy wykaz etatów innych szpitali i przytaczamy, że ze względu na miejscowe stosunki i wysokie koszta pokrycia niezbędnych potrzeb życia, skromniejszych płac nie mogliśmy przyznawać. **Alegat 6.**

Na podstawie najnowszej organizacyi szpitali Wiedeńskich, która w skutek Najwyższego postanowienia z d. 20. Stycznia 1875. weszła w życie z dniem 1. Marca 1875. przyznano dyrektorowi głównego szpitala płacę roczną 3000—kwinkwenia po 400, wolne pomieszkanie a oprócz tego dodatek aktywalny w kwocie 400 złr.; w szpitalu na Wiedeniu i Rudolfa płacę 2,400 kwinkwenia po 300, wolne pomieszkanie i oprócz tego dodatek aktywalny w kwocie 350 złr. a 22 prymaryuszom i dwom prosektorom płacę roczną po 1,400 zł. kwinkwenia po 200 i dodatek aktywalny po 600 złr. lub wolne pomieszkanie a oprócz tego dodatek aktywalny w kwocie 300 złr. (jak świadczą załączone tabele). Ze względu na tę organizacyę szpitali Wiedeńskich zważywszy tudzież, że niemal we wszystkich gałęziach administracyi lwowskiego szpitala znaczne uzyskano oszczędności, a po przeniesieniu oddziału obłąkanych na Kulparków dzienna taksa pokryje w zupełności wszystkie wydatki zakładu chorych, byłby Wydział krajowy raczej skłonnym do ustanowienia wyższych płac lub dodatków, gdyby nie uwaga komisyi, że proponowany przez nas w zeszłym roku etat przeciąża znacznie budżet.

Proponowane przez nas płace są uwidocznione w projekcie etatu, zaś załączone tabele również jak sprawozdanie o budżecie funduszu krajowego na r. 1876. uwidoczniają o ile przy nowym etacie zwiększą się pobory niektórych osób.

Usprawiedliwiając proponowane przez nas płace w ogóle miejscowemi stosunkami i wysokością kosztów utrzymania - nie widzimy potrzeby uzasadniać każdą poszczególną pozycyę z osobna, zwracamy się tylko do kilku pozycyj a przedewszystkiem do poborów rządcy, gdyż te uznala komisya w zeszłym roku jako nie zupełnie jasno przedstawione. Wreszcie winniśmy wyjaśnić, czemu w budżecie na r. 1876. a tem samem i w załączonej do niniejszego sprawozdania tabeli uwidoczniono, że przy podwyższonej płacy miałby na przyszłość rządca mniej pobierać jak dotychczas.

Pobory rządcy dzielą się na dwie kategorye a mianowicie: na stałe etatowe i na niestałe chwilowe, które przy zmienionych stosunkach każdej chwili bez wszelkiego wynagrodzenia ustać muszą.

Do pierwszej kategoryi dotychczasowych poborów zaliczamy:

Stała płaca	1000 złr.
dodatek z powodu drożyzny	200 „
Pomieszkanie lub	200 „
Opał 12 sągów drzewa lub	164 „

do drugiej kategoryi zaliczamy:

Wikt dwie porcye I. klasy obliczone na . . .	696 złr.
Zwrot wydatków na fiakra w zmieniającej się kwocie	150 do 200 złr.

Wikt przyznano rządcy uchwałą Wydziału krajowego z dnia 4. marca 1873. l. 3,571. i uchwałą z dnia 7. września 1874. l. 11,411. głównie z powodu, że kuchnia szpitala prowadzi się we własnym zarządzie, czynność rządcy przeto znacznie się wzmogła, a ponieważ rządca zajmuje się zakupnem żywności na kuchnię szpitalną, przeto przy prowadzeniu własnej kuchni mógłby się łatwo narazić na zarzut nadużyć.

Celem uchylenia tych nieporozumień uchwalił Wydział krajowy dla rządcy wikt I. klasy, składający się z dwóch porcyj.

Ten pobór nie jest jednak poborem stałym etatowym i musiałby ustać, skoroby powody, na których polega odpadły, to jest, gdyby przestano prowadzić kuchnię we własnym zarządzie; nie możemy go przeto wziąć na rachunek przy obliczaniu emolumentów rządcy i nie zamieszczamy go też w projekcie do nowego etatu.

Tak samo ma się rzecz z wynagrodzeniem na fiakra.

Z powodu objęcia kuchni we własny zarząd i dalekiej odległości szpitala, wypłacano rządcy wynagrodzenie za fiakra, którego celem zakupywania żywności bardzo często musi używać. Z początku zwracano ten wydatek w miarę wykazania się rachunkiem, później asygnowano ryczałt w rocznej kwocie 200 złr. a w r. 1875 asygnowano tylko 150 złr.

To wynagrodzenie jest tylko zwrotem rzeczywiście poczynionych wydatków a nadto poborem czasowym, który musiałby ustać, gdyby kuchni nie prowadzono we własnym zarządzie, nie może być przeto także policzony do poborów stałych etatowych.

Pomieszkanie zajął rządca w głównym szpitalu w dawnej trupiarni, a opał otrzymuje w naturze, natomiast zamknięto mu pobór dodatku na pomieszkanie w kwocie . 200 złr.
i wynagrodzenie za opał w kwocie . . . . 164 „
dotychczasowe stałe pobory rządcy przedstawiają się przeto w sposób następujący:

1. Stała płaca . . . . 1000 złr.
2. Dodatek z powodu drożyzny . . . . 200 „
3. Wolne pomieszkanie z opałem.

Na przyszłość zaś miałby rządca pobierać:

1. Stałej płacy . . . . 1400 złr.
2. Wolne pomieszkanie z opałem i oświetleniem,

przeto o 200 złr. więcej jak dotychczas.

O poborze dodatku na pomieszkanie obok wolnego pomieszkania o wynagrodzeniu za opał obok poboru opału w naturze nie może być przeto mowy, równie jak o obsłudze i użytku niektórych sprzętów szpitalnych, o czem komisya w swem sprawozdaniu wspomina a i pobór wiktu i wynagrodzenie za fiakra musiałyby ustać, gdyby przestano prowadzić kuchnię we własnym zarządzie.

W dalszem uzasadnieniu naszych wniosków co do etatu płac, winniśmy usprawiedliwić wysokość remuneracyi dla profesora położnic i dla sekundaryusza tegoż zakładu.

Dla profesora proponujemy remuneracyę w kwocie 630 złr., gdyż w tej samej wysokości pobierali remuneracyę inni profesorowie, którzy byli oraz prymaryuszami.

Dla sekundaryusza zaś proponujemy stałej płacy w kwocie . . 680 złr.
i wolne pomieszkanie, obliczając wartość tegoż na . . . . . . 120 „
przeto razem . . . . 800 złr.
co się równa płacy innych sekundaryuszów.

Co do podwyższenia płac, ustanowienia trzech klas i umundurowania służby oddziałowej nadmieniamy, że zdaniem naszem podwyższenie płac i widoki posunięcia się na wyższą klasę przyczynią się więcej do pozyskania dobrych sług, niż widoki otrzymania emerytury w dalekiej przyszłości. Zresztą sądzimy, że zapewnienie emerytury obciążyłoby na przyszłość dotkliwiej fundusz szpitalny niż podwyższenie płac bez emerytury.

Co do umundurowania służby oddziałowej, nadmieniamy, że wedle obliczenia dyrekcyi szpitala wydatek ten wynosiłby dla jednej osoby służby męskiej 20 złr. 75 cnt., zaś dla kobiet 26 złr. 53 cnt.

Wreście winniśmy nadmienić, że na razie odstąpiliśmy od zamiaru urządzenia własnej apteki szpitalnej i zawiązaliśmy rokowania z tutejszymi aptekarzami o dostawę leków,

II. Co do etatu osób i płac krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Przy ustanawianiu etatu osób i płac krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, przestrzegaliśmy w ogóle tych samych zasad, któremi się Wydział krajowy przy ustanowieniu etatu dla Zakładu chorych kierował.

Tutejszy Zakład obłąkanych został w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 14. Września 1852 roku za Zakład krajowy uznany, wnosimy przeto, żeby lekarze, urzędnicy i słudzy przy tymże Zakładzie na stałych posadach umieszczeni, uznani zostali za urzędników i sług krajowych.

Przy ustanowieniu etatu osób i płac staraliśmy się uwzględnić ile możności uwagi i wskazówki przez komisyę sejmową nad zeszłorocznym wnioskiem Wydziału krajowego poczynione.

Zaznaczywszy stanowisko, z którego wychodzimy, przystępujemy do szczegółowego uzasadnienia naszych wniosków.

Co do posady dyrektora, który będzie oraz prymaryuszem, sądzimy, że należy ją lepiej uposażyć niż posadę dyrektora lwowskiego szpitala, z tej przyczyny, że dyrektor musi zamieszkać w Zakładzie odległym od miasta i że artykuł 6. statutu zabrania mu wykonywania praktyki lekarskiej po za obrębem Zakładu, z wyjątkiem brania udziału w konsyliach lekarskich,

Skoro więc od Dyrektora wymagamy, żeby niemal cały swój czas poświęcił dla Zakładu, należy tę posadę odpowiednio uposażyć.

Ponieważ na posadę Dyrektora potrzeba będzie powołać męża z wszechstronnem i fachowem wykształceniem, a szczególnie do przeprowadzenia pierwszej organizacyi Zakładu, przeto wnosimy w celu umożliwienia lepszego wyboru przy nadaniu tej posady. o wyjątkowe przyznanie nam wolności odstąpienia od przepisów §. 3. ustauowy służby krajowej co do przepisanego wieku.

Idąc za wskazówką komisyi sejmowej, żeby zmniejszyć etat w zeszłym roku proponowany, odstępujemy od projektu ustanowienia posady prymaryusza, który nie będąc lekarzem domowym w Zakładzie zamieszkałym, nie mógłby oddać Zakładowi spodziewanych korzyści, niemniej odstępujemy od zamiaru ustanowienia dwóch posad praktykantów. Natomiast proponujemy utworzenie trzech (zamiast proponowanych w zeszłym roku dwóch) posad sekundaryuszów.

Uposażenie tych sekundaryuszów musi być stosunkowo większe, jak tej kategoryi lekarzy przy Lwowskim szpitalu, z powodu, że muszą zamieszkać na Kulparkowie, nie będą mieć przeto dochodów z praktyki lekarskiej i muszą się wyłącznie oddać psychiatryi.

Żeby więc pozyskać odpowiednio wykształconych lekarzy na te posady, proponujemy dalej odmiennie od statutu dla Lwowskiego szpitala utworzenie stałych posad dla sekundaryuszy i przyznanie im kwinkweniów.

Ponieważ obok posady dyrektora nie proponujemy utworzenia posady prymaryusza, przeto dyrektor będzie się musiał oddać głównie zawodowi lekarskiemu, a nie chcąc go obarczać czynnościami administracyjnemi i idąc za wskazówką komisyi sejmowej , wnosimy odmiennie od zeszłorocznego projektu utworzenie posady rządcy. Natomiast proponujemy tylko jednę posadę oficyała i jednę posadę kancelisty.

Ustanowienie stałych posad woźnego i odźwiernego uzasadniamy tem, że ich czynności służbowe są tego rodzaju, że wymagają nietylko odpowiedniej kwalifikacyi, ale także zaufania, jakiego nie zawsze można pokładać we wszystkich sługach, którychby oprócz dziennego zarobku, nie łączył żaden inny interes z instytucyą.

Dotychczasową posadę dozorcy służby obłąkanych mężczyzn, której potrzebę długoletnie doświadczenie sprawdziło, pozostawiamy także w nowym organizmie.

Nadto wnosimy drugą podobną posadę dozorczyni służby obłąkanych kobiet.

Dozorczyni taka musi być oraz egzaminowaną akuszerką dla udzielania pomocy obłąkanym kobietom przy porodach, które się dość często w zakładach obłąkanych zdarzają. Przez postanowienie posady dozorczyni zaradzi się tej potrzebie.

Przy wymiarze wysokości płac i przyznaniu emolumentów, mieliśmy oprócz względów już wyżej przy niektórych posadach wspomnionych, także przyszłe urządzenie zakładu na uwadze, które stanowczo wpłynąć musiało na ten wymiar.

Rozmiary gmachu Kulparkowskiego, tudzież znaczny obszar ziemi, należący do tegoż zakładu, ułatwia nam możność urządzenia zakładu w taki sposób, któryby wymogom leczniczym zupełnie odpowiadał. Aby tym wymogom zadość uczynić, będziemy musieli dostarczyć potrzebnych środków do umysłowego i fizycznego zatrudnienia chorych.

Te urządzenia będą wymagać współdziałania lekarzy, urzędników i sług zakładu, którzy opócz swoich zwykłych czynności, będą obowiązani załatwiać czynności spowodowane pomienionemi urządzeniami, a to nie da się uskutecznić w zwykłych urzędowych godzinach, będą więc zmuszeni cały swój czas poświęcić usługom zakładu. Skoro takie żądanie do służby zakładu stawiamy, słusznem będzie, jeżeli pracę ich odpowiednio wynagrodzimy. Niektóre zakłady innych prowincyj, których stan chorych jest równy lub zbliżony tutejszemu zakładowi, mają posady swoich lekarzy, urzędników i sług prawie w tej samej wysokości uposażone. Z po-
Alegat 7. równania tych płac, których wykaz w załączeniu (załącznik 7.) przedkładamy, zechce wysoka Izba powziąć przekonanie, że proponowane przez nas płace nieprzekraczają odpowiedniej miary.

Przyznanie wolnego pomieszkania i wiktu jest uzasadnione znaczną odległością zakładu ode Lwowa i wszelkich osad.

Dla powodów wyżej wymienionych nie wnosimy osobnej posady kapelana, prosimy raczej o upoważnienie do odpowiedniego urządzenia obsługi duchownej, tudzież do wyznaczenia wynagrodzenia dotyczącym duszstarownikom.

Również prosimy o podobne upoważnienie do wyznaczenia wynagrodzenia dla służby wyższej kategoryi potrzebnej do prowadzenia maszyn, gospodarstwa polnego, warstatów rzemieślniczych itp. ponieważ ze względu, że zakład ten świeżo w życie wchodzi niemożemy rozmiaru tych czynności już teraz określić, a zatem także płac tej służby oznaczyć z góry stałem cyframi.

Dla powodów już poprzednio przedstawionych proponujemy, także dla dozorców obłąkanych różne kategorye płac, a ze względu, że służba tych dozorców jest nierównie żmudniejszą i więcej odpowiedzialną, niż dozorców innych chorych, a nawet częstokroć z niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia połączona, przeto wnosimy dla tych dozorców jednę kategoryę wyższych zasług jak przy zakładzie chorych.

Dla uwidocznienia różnicy między dotychczasowemi a proponowanemi przez nas w nowych etatach płacami, przedkładamy szczegółowe porównanie tych płac i emolumentów co do
Alegat 8. 9. 10. wszystkich trzech zakładów t. j. zakładu chorych, położnic i obłąkanych (załącznik 8. 9. 10.)

Podwyższenie płac wynosi:

a)	na oddziale chorych . . .	10059 złr.
b)	„ „ położnic . . .	1173 „
c)	„ „ obłąkanych . . .	11602 „
	Razem	22834 złr.

co czyni dzień leczenia o 8·41 ctów droższym.

Jakkolwiek różnica ta jest dość znaczną, wszelako z uwagi, że niemal we wszystkich gałęziach administracyi szpitalnej poczyniono znaczne oszczędności, jak to w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego wykazano i o czem świadczy preliminarz budżetu na r. 1876 z uwagi tudzież, że dzienny koszt leczenia w r. 1874 i 1875 okaże się po załatwieniu rachunków z wszelką pewnością niższym, niż w poprzednich latach, a po przeniesieniu obłąkanych na Kulparków dzienną taksa pokryje w zupełności wszelkie wydatki zakładu chorych; mając wreszcie na

względzie, że postawienie tych zakładów leczniczych na stopie odpowiedniej ich celowi i przeznaczeniu — wymaga nieodzownie lepszego uposażenia służby lekarskiej i administracyjnej tych zakładów, zalecamy jak najusilniej przyjęcie przez wys. Sejm, przedłożonych przez nas wniosków (zał. pod 11/.) **Alegat 11.**

A ponieważ wysoki Sejm przy rozprawie nad budżetem na posiedzeniu dnia 17. października 1874 oświadczył się za jednostajnością w postępowaniu tak co do szpitali lwowskich jak krakowskich a do stanowczej organizacyi tych ostatnich na razie jeszcze przystąpić nie możemy, albowiem uchwała o uznaniu zakładu chorych w Krakowskim szpitalu św. Łazarza i oddziału syfilitycznych w krakowskim szpitalu św. Ducha za zakład krajowy, nie otrzymała dotychczas sankcyi — proponujemy na razie dla służby lekarskiej szpitala św. Łazarza i św. Ducha dodatek do płacy, uwidoczniony w załączonej uchwale w wysokości 200 i 100 zł.

Uchwałą wys. Sejmu z 3. października 1871 przyznano dodatki na pomieszkanie wszystkim urzędnikom szpitala św. Łazarza i św. Ducha z wyjątkiem pisarza dyrekcyi, chociaż pobiera tę samą płacę co kontrolor tj. 800 zł. W skutek tego pobiera więc pisarz o 200 złr. mniej niż kontrolor. Z powodu objęcia we własny zarząd gospodarstwa w szpitalach krakowskich, pisarz dyrekcyi został eksponowany do pełnienia obowiązków kontrolora przy zarządzie szpitala św. Ducha, przeto czynność jego jest taka sama jak czynność kontrolora przy szpitalu św. Łazarza. Względy słuszności wymagają przeto, żeby pobierał tę samą płacę co kontrolor.

Wnosimy zatem dla pisarza dyrekcyi dodatek do płacy w wysokości 200 zł. od 1. Stycznia 1875.

Wypadnie przeto na pokrycie tych dodatków wstawić w budżet na r. 1876 kwotę 2200 zł. Wnosimy zatem:

Wys. Sejm raczy wydać pod 12/. załączoną uchwałę. **Alegat 12.**

Lwów 2. Kwietnia 1875.

Alfred hr. Potocki
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca
Maciej Zenon Serwatowski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

do L. W. 20970/1874.

Alegat I.

Uchwała

Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o służbie lekarskiej i administracyjnej szpitalu powszechnego we Lwowie. powzięta na XIII posiedzeniu z dnia 3. października 1871.

Szpital powszechny we Lwowie.

Art. I.

Na czele administracyi szpitala, tak pod względem sanitarno-policyjnym jak i ekonomicznym, stoi Dyrektor szpitala. Tenże winien być doktorem medycyny, i pobiera płacy 1.600 zł. w. a. rocznie, z dodatkiem 100 zł. po każdem z 4 pierwszych pięcioleci zadawalniającej służby na tej posadzie pełnionej.

Obowiązany jest mieszkać w szpitalu. Jak długo jednak mieszkanie nie mogłoby być w gmachu szpitalnym wyznaczonem, wypłacane mu będą 300 zł. rocznie na mieszkanie.

Art. II.

§. 1.

Jak długo istnieje obowiązkowe połączenie lwowskiego szpitala powszechnego z klinikami, szkołą chirurgiczną i praktycznym wykładem dla akuszerek, i jak długo z mocy tego obowiązkowego połączenia zastrzeżonem zostaje, że profesorowie pomienionej szkoły są zarazem prymaryuszami przy szpitalu, również jak długo zakłady krajowe dla położnic i obłąkanych pod jednym zarządem i dyrekcyą i w jednym gmachu z szpitalem powszechnym we Lwowie są połączone, będą w tymże szpitalu następujące posady:

A. Służby lekarskiej:

a) w zakładzie chorych: w oddziale chorób wewnętrznych dwie posady prymaryuszów jedna z kliniką i mniejszą liczbą chorych dla profesora z dodanym sekundaryuszem, zaś druga z większą liczbą chorych bez kliniki dla prymaryusza, który nie jest zarazem profesorem, także z pomocą jednego sekundaryusza.

W oddziale chorób zewnętrznych również dwie posady prymaryuszów, urządzone w sposób powyższy z pomocą dwóch sekundaryuszów, po jednym przy każdym prymaryuszu.

W oddziale chorób kiłowych i naskórnych dwie posady prymaryuszów, nie-profesorów, i dwóch sekundaryuszów, wreszcie w oddziale chorób ocznych jeden prymaryusz nie-profesor i jeden sekundaryusz;

b) w zakładzie położnic: jeden prymaryusz profesor, jeden sekundaryusz i akuszerka;

c) w zakładzie dla obłąkanych: dwie posady prymaryuszów dla nie-profesorów, z których jeden dla oddziału mężczyzn, drugi dla oddziału kobiet z pomocą sekundaryusza dla każdego;

d) dla całego szpitalu: posady prosektora i chemika patologicznego, oraz trzech praktykantów doktorów medycyny.

Ogółem ustanowione być mają posady stałe: dziesięciu prymaryuszów, jednego prosektora, jednego chemika patologicznego i jednej akuszerki; posady czasowe: dziesięciu sekundaryuszów i trzech praktykantów doktorów medycyny.

§. 2.

a) Dla wszystkich prymaryuszów, którzy nie są zarazem profesorami, również dla prosektora ustanawia się roczna płaca na 1.200 zł. w. a. wraz z prawem żądanie trzykrotnie po każdem pięcioleciu zadawalniającej służby na tej posadzie odbytej, podwyższenia płacy o 100 zł. w. a., a dla chemika patologicznego ustanawia się rocznej płacy 800 zł. w. a.;

b) dla sekundaryuszów, którzy nie są zarazem asystentami klinicznymi, ustanawia się rocznej płacy po 600 zł. w. a., a dla sekundaryuszów, którzy są asystentami, po 300 zł. w. a.;

c) akuszerka pobierać będzie rocznej płacy 400 zł. w. a. z dodatkiem mieszkania i opału

d) praktykanci, którzy winni być doktorami medycyny, otrzymają zasiłek (adjutum) rocznie po 400 zł. w. a.

Art. III.

Dla służby administracyjnej ustanawia się następujące posady:

a) Rządcy, kasyera i rachmistrza. Każdy z nich ma złożyć kaucyę wyrównywującą rocznej płacy.

Rządca otrzyma mieszkanie z dodatkiem 12 sągów drzewa opałowego i 1000 zł. w. a. rocznej płacy.

Kasyer pobierać będzie 800 zł. w. a. rocznej płacy i 200 zł. w. a. na mieszkanie.

b) Rachmistrz 600 zł. w. a. rocznie i 200 zł. w. a. na mieszkanie;

do pomocy w kancelaryi dyrekcyi i zarządu ustanawia się dwie posady pisarzy stałych z roczną płacą po 500 zł. w. a. Gdyby się potrzeba okazała, może Wydział krajowy pewną liczbę pisarzy dziennych przyjąć;

c) dla niższych usług ustanawia się: posadę woźnego z płacą 300 zł. w. a. rocznie i 60 zł. na przepisany ubiór, tudzież posady dwóch odźwiernych z płacą roczną 250 zł. w. a i po 60 zł. w. a. na przepisany ubior, do tego mieszkanie z opałem; wreszcie dozorcy służby obłąkanych z płacą 300 zł. w. a.;

d) do obsługi maszyny parowej i wykonania pomniejszych robót utrzymywanym będzie: egzaminowany maszynista-ślusarz. Tenże otrzyma wynagrodzenia 480 zł. w. a. rocznie wraz z mieszkaniem i opałem.

Art. IV.

Przy szpitalu lwowskim ustanawia się dwie stałe posady kapelanów po jednym z obydwóch obrządków katolickich, rzymsko katolickiego i greckiego. Roczna płaca dla każdego z tych kapelanów ustanowić się ma na 600 zł. w. a. z dodatkiem 200 zł. w. a. na pomieszkanie, z policzeniem w to płacy z innych funduszów publicznych pobieranej.

Art. V.

Posady dyrektora, prymaryuszów, prosektora, chemika, akuszerki, rządcy kasyera, rachmistrza i dwóch pisarzy są stałe.

Art. IV.

Aż do ostatecznego urządzenia stosunku miasta Lwowa do zakładu chorych w szpitalu lwowskim, fundusz krajowy ponosić będzie nadwyżkę wydatków z niniejszej uchwały wypływającą, a Wydział krajowy aż do tej chwili posady w art. IV. i V. za stałe uznane, wyjąwszy posady dyrektora, obsadzać będzie w sposób prowizoryczny. Również aż do tej chwili mianuje kapelanów Wydział krajowy prowizorycznie na przedstawienie odnośnych ordynaryatów.

(Art. VII., VIII., IX., X. i XI. opuszcza się, albowiem dotyczą szpitali krakowskich.)

Art. XII.

Uchwała niniejsza wchodzi w życie dnia 1. Stycznia 1872 r. Lata służby lekarskiej, pełnionej w szpitalach, lwowskim i krakowskim, przed 1. Stycznia 1872 r. nie będą policzone do lat dających prawo do dodatku po 100 zł. w. a., przyznanych w Art. I. i Art. II. §. 2. niniejszej uchwały.

Etat osób i płac służby lekarskiej przy szpitalu powszechnym we Lwowie wedle uchwały Sejmu z dnia 3. Października 1871.

Oddział	Ilość łóżek	Prymaryusze ilość	Prymaryusze płaca	Sekundaryusze ilość	Sekundaryusze płaca	
I. chorób wewnętrznych .	70					
z kliniką	16	1 profesor	693	1 asystent	300	mieszkanie
II. chorób wewnętrznych . .	130	1 prymaryusz	1200	1	600	
III. chorób zewnętrznych . .	34					
z kliniką.	16	1 profesor	630	1 asystent	300	
IV. chorób zewnętrznych. . .	66	1 prymaryusz	1200	1	600	mieszkanie
V. chorób kiłowych . . .	100	1 prymaryusz	1200	1	600	
VI. naskórnych	100	1 prymaryusz	1200	1	600	
VII. chorób ocznych	50	1 prymaryusz	1200	1	600	
VIII. położnic	60					
klinika i	10	1 profesor	210	1 asystent	300	mieszkanie
chorób płciowych . . .	8					
IX. obłąkanych mężczyzn . .	120	1 prymaryusz	1200	1	600	
X. obłąkanych kobiet . . .	140	1 prymaryusz	1200	1	600	
dla zakładu położnic . .	—	akuszerka	400			
dla całego szpitala . . .	—	prosektor	1200			
		chemik patol.	800			
Razem . .			12333		5100	
			17.433			

Etat osób i płac służby administracyjnej w szpitalu powszechnym we Lwowie.

Posady	płaca	dodatki
Dyrektor	1600	300
Rządca	1000	mieszkanie
Kasyer	800	200
Rachmistrz	600	120
2 Pisarze	1000	—
2 Dyurniści	730	—
Maszynista	480	mieszkanie
2 odźwiernych	500	120
Woźny	300	60
Dozorca służby obłąkanych	300	—
	8.110	

Do l. 20970/74. **Alegat 2.**

Ilość miesięczna i roczna dni leczenia chorych na oddziale chorób wewnętrznych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.	r. 1872.	r. 1873.	r. 1874.
Styczniu	5.124	4.984	5.983	5.427
Lutym	5.022	4.350	5.854	5.113
Marcu	5 280	4.686	5.555	5.518
Kwietniu	3.484	3.077	4.250	3.800
Maju	3 679	2.784	4.607	3.747
Czerwcu	3.221	2.722	3.906	3.155
Lipcu	2.853	2.767	3 086	2.661
Sierpniu	2.690	2.524	2.672	2.737
Wrześniu	2.520	2.512	3.233	2.361
Październiku	2.726	3.221	3.675	2.065
Listopadzie	3.407	3.809	3.888	3.172
Grudniu	4.219	4.858	4.235	3.611
Ogółem	44.225	42.294	50.934	43.367

Średnia miesięczna ilość dni leczenia wynosiła w r. 1871 chorych $3.685._4$
" " " " " " " 1872 " $3.524._5$
" " " " " " " 1873 " $4.244._5$
" " " " " " " 1874 " $3.613._9$
" " " " " z lat 1871—1874 " $3.767._0$
" roczna " " " " " " $45.205._0$

Stan dzienny (dzienna ilość dni leczenia) chorych na oddziale chorób wewnętrznych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.		r. 1872.		r. 1873.		r. 1874.	
	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny
Styczniu	180	165·2	169	160·7	205	193·0	191	175·0
Lutym	200	179·3	167	154·9	220	209·0	188	181·3
Marcu	203	170·2	171	151·0	204	179·1	186	178·0
Kwietniu	125	116·6	122	102·5	159	141·6	150	126·6
Maju	130	118·6	102	89·7	157	148·6	130	120·8
Czerwcu	127	107·4	99	90·6	155	130·2	118	105·1
Lipcu	103	96·0	101	92·7	110	99·5	101	85·8
Sierpniu	98	86·7	93	81·4	96	86·1	98	88·2
Wrześniu	91	84·0	91	83·7	122	107·7	96	78·7
Październiku	100	89·3	121	105·6	133	118·5	81	66·6
Listopadzie	127	113·5	142	126·9	142	129·6	123	105·7
Grudniu	153	134·9	188	156·6	144	136·6	126	116·4

Średni stan dzienny z całego roku 1871 wynosił $121._1$ chorych
" " " " " 1872 " $115._8$ "
" " " " " 1873 " $139._5$ "
" " " " " 1874 " $118._8$ "
" " " z lat 1871—1874 " $123._8$ "

Do l. 20970|74. **Alegat 3.**

Ilość miesięczna i roczna dni leczenia chorych na oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.	r. 1872.	r. 1873	r. 1874.
Styczniu	5.327	3.716	4 859	4.407
Lutym	4 880	4.006	4.156	4.159
Marcu	5.403	4.399	4.401	4.429
Kwietniu	4.126	3.437	3.349	3.427
Maju	4.442	3.064	3.063	3.312
Czerwcu	3.382	2.831	2.851	3.121
Lipcu	4.069	2.899	2.999	3.144
Sierpniu	3.881	3.163	3.518	3.095
Wrześniu	3.355	3.043	3 690	3 067
Październiku	3.379	3.569	3.849	3.609
Listopadzie	3.499	4.555	3.958	3.848
Grudniu	4.159	4.965	4.323	4.314
Ogółem	49.902	43.647	45.016	43.932

Średnia miesięczna ilość dni leczenia w r. 1871 wynosiła $4,158._{5}$
" " " " " " 1872 " $3.637._{2}$
" " " " " " 1873 " $3.751._{3}$
" " " " " " 1874 " $3,661._{0}$
" " " " " z lat 1871—1874 " $3,802._{0}$
" roczna " " " " " " $45.624._{2}$

Stan dzienny (ilość dzienna dni leczenia) chorych na oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.		r. 1872.		r. 1873.		r. 1874.	
	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny	najwyższy	przeciętny
Styczniu	192	171·8	135	119·8	173	156·7	156	142·1
Lutym	183	174·2	152	143·0	164	148·4	165	148·5
Marcu	181	174·2	149	141·9	155	141·9	153	142·8
Kwietniu	150	137·5	134	114·5	140	111·6	138	114·2
Maju	153	143·2	105	98·8	109	98·8	117	106·8
Czerwcu	129	112·7	105	94·3	106	95·0	112	100·4
Lipcu	147	131·2	100	93·5	105	96·7	113	101·4
Sierpniu	138	125·1	109	102·0	126	113·4	108	99·8
Wrześniu	117	111·8	112	101·4	134	123·0	108	102·2
Październiku	119	109·0	130	115·1	131	124·1	132	116·4
Listopadzie	140	116·6	164	151·8	150	131·9	147	124·1
Grudniu	146	134·1	167	160·1	148	139·4	150	139·1

Średni stan dzienny z całego roku 1871 wynosił $136._{7}$ chorych
" " " " " 1872 " $119._{5}$ "
" " " " " 1873 " $123._{3}$ "
" " " " " 1874 " $120._{3}$ "
" " " lat 1871—1874 " $124._{9}$ "

do l. 20970/74 **Alegat 4.**

Ruch miesięczny i roczny chorych na oddziale chorób wewnętrznych w szpitalu powsz. lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.			r. 1872.			r. 1873.			r. 1874.		
	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch
Styczniu	234	224	458	215	221	436	290	273	563	284	235	519
Lutym	216	214	430	187	177	364	262	268	530	235	241	476
Marcu	175	225	400	178	212	390	235	283	518	259	272	531
Kwietniu	158	166	324	142	179	321	239	224	463	200	233	433
Maju	156	166	321	151	153	304	254	265	519	203	209	412
Czerwcu	128	138	266	147	132	279	192	232	424	194	217	411
Lipcu	133	143	276	151	170	321	174	192	366	148	175	323
Sierpniu	110	108	218	127	130	257	151	152	303	182	168	350
Wrześniu	104	111	215	134	133	267	204	181	385	147	161	308
Październiku	145	129	274	206	172	378	212	193	405	147	129	276
Listopadzie	147	124	271	183	160	343	218	207	425	199	159	358
Grudniu	192	161	353	243	196	439	192	200	392	161	177	338
Ogółem	1898	1909	3807	2064	2035	4099	2623	2670	5293	2359	2376	4735

Sredni ruch miesięczny wynosił roku 1871 chorych $317·_{2}$
" " " " " 1872 " $341·_{5}$
" " " " " 1873 " $441·_{0}$
" " " " " 1874 " $394·_{5}$
" " " " z lat 1871—1874 " $373·_{3}$
" " roczny " " $4,483·_{5}$

Ruch dzienny chorych na oddziale chorób wewnętrznych w szpitalu powsz. lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.		r. 1872.		r. 1873.		r. 1874.	
	największy	przeciętny	największy	przeciętny	największy	przeciętny	największy	przeciętny
Styczniu	31	14·7	33	14·0	32	18·2	31	16·7
Lutym	26	15·3	25	13·0	30	18·9	26	17·0
Marcu	24	12·9	24	12·5	25	16·7	28	17·3
Kwietniu	20	10·8	23	10·7	29	15·4	33	14·4
Maju	22	10·3	20	9·8	35	16·7	23	13·2
Czerwcu	17	8·8	18	9·3	28	14·1	26	13·6
Lipcu	16	8·9	20	10·3	22	11·8	20	10·4
Sierpniu	15	7·0	16	8·3	15	9·7	21	11·2
Wrześniu	15	7·1	17	8·2	23	12·8	19	10·2
Październiku	23	8·8	23	12·1	23	13·0	15	8·9
Listopadzie	22	9·0	21	11·4	24	14·1	21	11·9
Grudniu	19	11·3	24	14·1	23	12·6	23	10·9

Sredni ruch dzienny z całego roku 1871 wynosił ogółem $10._{4}$ chorych
" " " " " 1872 " " $11._{2}$ "
" " " " " 1873 " " $14._{5}$ "
" " " " " 1874 " " $12._{8}$ "
" " " Z lat 1871—1874 " " $12._{2}$ "

Do l. 20970 **Alegat 5.**

Ruch miesięczny i roczny chorych na oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.			r. 1872.			r. 1873.			r. 1874.		
	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch	Przybytek	Ubytek	Ruch
Styczniu	148	111	259	97	107	204	114	124	238	129	108	237
Lutym	105	110	215	112	86	198	115	122	237	128	123	251
Marcu	123	130	253	101	116	217	128	126	254	114	128	242
Kwietniu	94	119	213	76	114	190	87	129	216	81	110	191
Maju	109	119	228	91	91	182	96	94	190	94	91	185
Czerwcu	92	109	201	75	63	138	76	88	164	99	98	197
Lipcu	129	101	230	79	93	172	94	90	184	117	123	240
Sierpniu	88	110	198	84	67	151	119	87	206	95	94	189
Wrześniu	72	87	159	94	99	193	97	98	195	84	88	172
Październiku	94	94	188	105	78	183	101	105	206	112	102	214
Listopadzie	108	81	189	130	103	233	125	96	221	111	82	193
Grudniu	112	114	226	113	113	226	101	103	204	109	116	225
	1274	1285	2559	1157	1130	2287	1253	1262	2515	1273	1263	1536

Średni ruch miesięczny w roku 1871 wynosił 213.$_2$ chorych
" " " " 1872 " 190.$_5$ "
" " " " 1873 " 209.$_5$ "
" " " " 1874 " 211.$_3$ "
z lat 1871—1874 " 206.$_1$
roczny " " 2474.$_2$

Ruch dzienny chorych na oddziale chorób wenerycznych i skórnych w szpitalu powszechnym lwowskim.

W miesiącu	r. 1871.		r. 1872.		r. 1873.		r. 1874.	
	największy	przeciętny	największy	przeciętny	największy	przeciętny	największy	przeciętny
Styczniu	17	8·3	20	6·6	20	7·6	28	7·6
Lutym	20	7·6	13	7·0	17	8·4	17	8·9
Marcu	18	8·1	18	7·1	19	8·1	21	7·8
Kwietniu	24	7·1	17	6·3	19	7·2	18	6·3
Maju	24	7·3	14	5·8	12	6·1	20	5·9
Czerwcu	16	6·7	10	4·6	13	5·4	19	6·5
Lipcu	18	7·4	13	5·5	18	5·9	16	7·7
Sierpniu	19	6·3	13	4·8	17	6·6	13	6·0
Wrześniu	11	5·3	21	6·4	14	6·5	10	5·7
Październiku	16	6·0	17	5·9	20	6·6	16	6·9
Listopadzie	13	6·3	15	7·7	17	7·3	17	6·4
Grudniu	20	7·2	15	7·2	17	6·5	23	7·2

Średni ruch dzienny z całego roku 1871 wynosił 7.$_0$ chorych
" " " " " 1872 " 6.$_2$ "
" " " " " 1873 " 6.$_8$ "
" " " " " 1874 " 6.$_9$ "
" " " z lat 1871—1874 " 6.$_7$ "

do l. 20970/74.

Etat osób

powszechnych szpitali morawskich

Posady	Berno: Etat osób	Berno: Płaca roczna złr.	Berno: Decenium		Berno: Remuneracya	Berno: Mieszkanie opałone i oświetlone	Berno: Wikt	Berno: Ubiór	Ołomuniec: Etat osób	Ołomuniec: Płaca roczna złr.	Ołomuniec: Decenium		Ołomuniec: Kwinkwenia		Ołomuniec: Remuneracya	Ołomuniec: Mieszkanie	Ołomuniec: Ubiór	Grac: Etat osób	Grac: Płaca roczna złr.	Grac: Remuneracya	Grac: Mieszkanie	Grac: Pranie bielizny i obsługa
Dyrektor	1	2000	2	200	—	1	—	—	1	1800	2	200				1		1	2400		1	
Prymaryusz	3	1200	2	200	—	1	—	—	2	1200	2	200				1		4	700		1	
Prosektor	1	1200	2	200	—	1			—	—								1		400		
Chemik	—	—	—	—	—	—			—	—								1		200		
Sekundaryusz	6	—	—	—	500 i 400	1			2	—					400	1		12		600 i 400	1	1
Praktykanci łekarz.		—	—	—	—	—			—	—					—							
Kapelan	1	—	—	—	400	1			1	—					200							
Naczelny Rządca	—	—	—	—	—	—			—	—												
Rządca	1	1000	2	100	—	1			1	900	2	100				1		1	1400			
Rządca materyalny	—	—	—	—	—	—			—	—												
Kontrolor	1	800	2	100	—	1			1	700			3	100		1		1	1000			
Kontrolor materyal.	—	—	–	—	—	—			—	—												
Likwidator	—	—	—	—	—	—			—	—												
Kasyer	—	—	—	—	—	—			—	—												
Magazynier	1	700	2	100	—	1			—	—												
Oficyał	—	—	—	—	—	—			—	—												
Kancelista	1	500	—	—	—	—			1	500								1	700			
Praczka	—	—	—	—	—	—			—	—												
Woźny	—	—	—	—	—	—			—	—												
„	1	300	—	—	—	1		1	1	260						1	1					
Pomocnik woźnego	—	—	—	—	—	—				—												
Portyer	1	350	—	—	—	1		1	1	260						1	1					
Murarz	—	—	—	—	—	—			—	—												
Maszynista	1	365	—	—	—	1			—	—												
Pomocnik maszyn.	—	—	—	—	—	—			—	—												
Palacz do maszyny	1	240	—	—	—	1			—	—												
Dozorca kostnicy	1	300	—	—	—	1		1	—	—												
„ „	—	—	—	—	—				—	—												
Dozorca służ. chor.	1	180	—	—	—	1	1	1	—	—												
Dozorcy chorych	4	144	—	—	—	1	1	1	1	144												
„ „	10	120	—	—	—	1	1	1	—	-												
„ „	20	96	—	—	—	1	1	1	—	—												
Akuszerka I.	1	400	—	—	—	1	—	—	1	300						1						
„ II.	1	300	—	—	—	1	—	—	1	250						1						

i płac

styryjskich i niższo austryackich

Szpital Rudolfa we Wiedniu					Szpital na Wiedeniu we Wiedniu					Szpital powszechny we Wiedniu					Uwaga
Etat osób	Płaca roczna złr.	2 kwinkwenia po	Mieszkanie w naturze	Dodatek aktywalny	Etat osób	Płaca roczna złr.	2 kwinkwenia po	Mieszkanie w naturze	Dodatek aktywalny	Etat osób	Płaca roczna złr.	2 kwinkwenia po	Mieszkanie w naturze	Dodatek aktywalny	
1	2400	300	1	350	1	2400	300	1	350	1	3000	400	1	400	Obowiązki prymaryuszów na większych oddziałach szpitala w Gracu pełnią profesorowie tamtejszego uniwersytetu.
7	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	5	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	10	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	
1	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	1	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sekundaryusze po 540 i 360 z pomieszkaniem wolnem															Etat płacy Dyrektora prymaryuszów, zawiadowcy i kontrolora przy szpitalu w Ołomuńcu, uchwalił morawski sejm na 19 posiedzeniu z dnia 14. Stycznia 1874.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2000	200	—	700	
1	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	1	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	1	1400	200	1	300 lub bez pomieszk. 600	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1400	200	1	300	
1	1100	100	1	250 lub bez pomieszk. 500	1	1100	100	1	250 lub bez pomieszk. 500	1	1100	100	1	250 lub bez pomieszk. 500	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1100	100	1	250	Płace i emolumenta sekundaryuszów przy szpitalu w Gracu, uchwalił styryjski sejm na 14 posiedzeniu z dnia 5. Stycznia 1874.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1100	100	1	500	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1100	100	1	500	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	900	50	1	200 lub bez pomieszk. 400	1	900	50	1	200 lub bez pomieszk. 400	10	900	50	1	200 lub bez pomieszk. 400	
4	600	100	1	150 lub bez pomieszk. 300	3	600	100	1	150 lub bez pomieszk. 300	11	600	100	1	150 lub bez pomieszk. 300	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	—	—	300	Nowa organizacya szpitali wiedeńskich, a mianowicie: a) powszechnego szpitala, b) szpitala na Wiedeniu, c) „ Rudolfa weszła w życie z dniem 1. Marca 1875 w skutek Najwyższego postanowienia z 17. Stycznia 1875.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	400	--	1	160	
2	360	—	1	140	2	360	—	1	140	1	360	—	1	140	
1	300	—	1	120	—	—	—	—	—	3	300	—	1	120	
2	300	—	1	120	1	300	—	1	120	3	240	—	1	90	
1	420	—	1	170	1	360	—	1	140	1	480	—	1	190	
1	420	—	1	170	1	400	—	1	160	1	450	—	1	180	
1	360	—	1	140		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	300	—	1	220	1	300	—	1	120	2	300	—	1	120	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	240	—	1	90	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	300	—	1	120	3	300	—	1	120	4	360	—	1	140	
2	300	—	—	220	1	240	—	1	90	7	300	—	1	120	
1	240	—	1	90	—	—	—	—	—	3	240	—	1	90	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	--	

Do L. 20970/74.

Etat osób

zakładów obłąkanych

Posady	I. Berno (etat z z roku 1863)								II. Hall								
	Etat osób	Płaca	Remuneracya	Miesięczne zasługi	Mieszkanie opalone	Wikt	Ubiór	Świec łojowych funtów	Etat osób	Płaca roczna	Dodatek na mieszkanie	Dodatek na ubior	Remuneracya	Mieszkanie	Ogród	Deputat opału i światła	Wikt
Dyrektor (zazazem lekarz ordynujący)	1	2000	—	—	1	—	—	50	1	2200	—	—	—	1	1	1	—
Lekarz domowy	1	1000	—	—	1	1	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lekarz pomocniczy I.	1	—	400	—	1	1	—	36	1	300	—	—	—	1	1	1	—
dtto II.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1000	—	—	—	1	1	1	—
Zawiadowca	1	1000	—	—	1	—	—	36	1	1200	150	—	—	—	—	1	—
Kontrolor	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1000	120	—	—	—	—	1	—
Rachmistrz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kancelista	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyurniści	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapelan rit. lat.	—	—	400	—	1	1	—	—	1	800	—	—	—	1	—	—	—
Duszstarownik protest.	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
dtto wyzn. mojż.	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woźny	1	300	—	—	1	—	1	20	1	350	—	30	60	—	—	1	—
Odźwierny	1	300	—	—	1	—	1	20	1	400	—	40	120	1	—	1	—
Nadzorca służby	—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	—	—	—	1	—	1	—
Nadzorczyni służby	—	—	—	—	—	—	—	—	1	200	—	—	—	1	—	1	1
Maszynista	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Palacz	1	—	—	20	1	1	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dozorczyni bielizny	1	300	—	—	1	—	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dozorcy chorych I. kat.	5	—	—	12	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
dtto II. „	12	—	—	10	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
dtto III. „	15	—	—	8	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
dtto IV. „	8	—	—	6	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Słudzy domowi	4	—	—	8	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Aleg. 7.

i płac

I. Morawii, II. Tyrolu, III. Styryi.

III. **Feldhoff** (pod Gracem)							Uwaga
Etat osób	Płaca			Mieszkanie opalone	Wikt	Ubior	
	roczna	miesięczna	dzienna				
1	2400	—	—	1	—	—	Etat osób i płac zakładu w Hall uchwalił Tyrolski Sejm na posiedzeniu z dnia 14. Stycznia 1874.
—	—	—	—	—	—	—	
1	1300	—	—	1	—	—	
1	400	—	—	1	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
1	800	—	—	1	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
1	—	—	1	—	1	—	
—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
1	300	—	—	1	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	
1	800	—	—	—	—	—	
1	—	20	—	1	1	1	
1	300	—	—	1	1	—	Posady kategoryi I. i II- dozorców w Feldhoff zostały uchwałą styryjskiego Sejmu powziętą na posiedzeniu z dnia 5. Stycznia 1874, jako stałe uznane.
5	180	—	—	1	1	1	
12	144	—	—	1	1	1	
—	—	10	—	1	1	1	
—	—	8	—	1	1	1	
—	—	—	—	—	—	—	

Do l. 20970|74

Zestawienie

płac dotychczasowych z płacami przedstawionemi (bez

Zakład

Urzędnicy i słudzy	Etat obecny	Pobierają dotychczas: płacy	dodatku drożyzny	dodatek na mieszkanie	dodatek na ubior	koszt wiktu	razem	Na ten oddział wypada	Etat proponowany	Pobierać: Stałej płacy	Dodatek aktywalny	Dodatek na mieszkanie
Dyrektor	1	1600	—	400	—	—	2000	1668	1	1800	—	400
Prymaryusze	6	7200	—	—	—	—	7200	7200	6	7200	1800	—
Prosektor	1	1200	—	—	—	—	1200	1000	1	1200	300	—
Chemik	1	800	—	—	—	—	800	667	1	800	200	—
Sekundaryusze	7	4200	—	—	—	—	4200	4200	7	5600	—	—
Asystenci	—	—	—	—	—	—	-	—	6	3000	—	—
Praktykanci	3	1200	—	—	—	—	1200	1200	—	—	—	—
Kapelani	2	1200	—	400	—	—	1600	1334	2	1200	400	—
Rządca	1	1000	200	—	—	696	1896	1582	1	1400	—	—
Kasyer	1	800	200	200	—	—	1200	1001	—	—	—	—
Rachmistrz	1	600	150	120	—	—	870	725	—	—	—	—
Oficyałowie	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2000	400	-
Pisarze	2	1000	250	—	—	—	1250	1043	2	1000	200	—
Kanceliści	-	—	—	—	—	—	—	—	2	1400	200	—
Dozorca domu	—	—	—	—	—	—	—	—	1	400	—	—
Woźny	1	300	75	—	60	—	435	364	1	350	50	—
Odźwierny	1	250	62	—	60	—	372	338	1	350	—	—
Służba I. kategoryi	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1440	—	—
„ II. „	—	—	—	—	—	—	14000	14 000	10	1200	—	—
„ III. „	—	—	—	—	—	—	—	—	41	3936	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ubior dla 32 służby oddziałowej 16 kobiet i 16 mężczyzn							38.222	36.322				

Alegat 8.

poszczególne

dodatków pięcioletnich) z wykazaniem różnicy,

chorych.

mają			Na ten oddział wypada	Pobierać zatem będą		Na ten oddział wypada	
Koszt wiktu	Dodatek na mundur	Razem		mniej	więcej	mniej	więcej
—	—	2200	2053	—	200	—	385
—	—	9000	9000	—	1800	—	1800
—	—	1500	1400	—	300	—	400
—	—	1000	933	—	200	—	266
—	—	5600	5600	—	1400	—	1400
—	—	3000	3000	—	3000	—	3000
—	—	—	—	1200	—	1200	—
—	—	1600	1493	—	—	—	159
—	—	1400	1306	496	—	276	—
—	—	—	—	1200	—	1001	—
—	—	—	—	870	—	725	—
—	—	2400	2240	—	2400	—	2240
—	—	1200	1120	50	—	—	77
—	—	1600	1493	—	1600	—	1493
210	—	610	610	—	610	—	610
—	50	450	420	—	15	—	56
—	50	400	373	—	28	—	35
1387	—	2827	—	—	—	—	—
1387	—	2587	15.340	—	1794	—	1340
5687	—	9623	—	—	—	—	—
—	757	757	—	—	—	—	—
		47.754	46.381	3816	13.347	3202	13.261
					9531		10059

Uwagi

Wikt kl. I. wraz z pieczywem i winem zarachowuje się po 29 zł. miesięcznie.
" kl. II. wraz z pieczywem zarachowuje się po 17 zł. 55 ct. miesięcznie.
" kl. III. wraz z pieczywem zarachowuje się po 38 ct. dziennie.

Z ogólnego kosztu utrzymania 29 służby wspólnej wynoszącego 6806 zł. płaci przypadającą część wedle dzielnika w kwocie 454 zł. fundusz położnic.

Ubior dla służby zarachowuje się wedle przedłożonego obliczenia Dyrekcyi szpitala dla mężczyzn po 20 zł. 75 ct., zaś dla kobiet po 26 zł. 53 ct.

Do l. 20970|74

Zestawienie

płac dotychczasowych z płacami przedstawionemi (bez

Zakład

Urzędnicy i słudzy	Etat obecny	Pobierają dotychczas						Na ten oddział wypada	Etat proponowany	Pobierać		
		Płacy	Dodatku drożyzny	Dodatku na mieszkanie	Dodatek na ubior	Kosz wiktu	Razem			Stałej płacy	Dodatek aktywalny	Dodatek na mieszkanie
Dyrektor	—	96	—	24	—	—	120	120	—	147	—	—
Prymaryusz	1	600	—	—	—	—	600	600	1	630	—	—
Prosektor	—	72	—	—	—	—	72	72	—	100	—	—
Chemik	—	48	—	—	—	—	48	48	—	67	—	—
Sekundaryusze	1	300	—	—	—	—	300	300	1	680	—	120
Asystenci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Praktykanci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapelani	—	72	—	24	—	—	96	96	—	107	—	–
Rządca	—	60	12	—	—	41	113	113	—	94	—	—
Kasyer	—	48	12	12	—	—	72	72	—	—	—	—
Rachmistrz	—	36	9	7	—	—	52	52	—	—	—	—
Oficyałowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	—
Pisarze	—	60	15	—	—	—	75	75	—	80	—	—
Kanceliści	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	—	—
Akuszerka I.	1	400	—	—	—	—	400	400	1	400	—	—
Akuszerka II.	1	250	—	—	—	—	250	250	1	250	—	—
Woźny	—	18	4	—	4	—	26	26	—	30	—	—
Odźwierny	—	25	6	—	4	—	35	35	—	27	—	—
Służba I. kategoryi	—	—	—	—	—	—	850	850	2	288	—	—
Służba wspólna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	454	—	—
								3109				

Alegat 9.

poszczególne

dodatków pięcioletnich) z wykazaniem różnicy.

położnic.

mają			Na ten oddział wypada	Pobierać zatem będą		Na ten oddział wypada		Uwaga
Koszta wiktu	Dodatek na mundur	Razem		mniej	więcej	mniej	więcej	
—	—	147	147	—	—	--	27	
—	—	630	630	—	30	—	30	
—	—	100	100	—	—	—	28	
—	—	67	67	—	—	—	19	
—	—	800	800	—	500	—	500	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	107	107	—	—	—	11	
—	—	94	94	—	—	19	—	
—	—	—	—	—	—	72	—	
—	—	—	—	—	—	52	—	
—	—	160	160	—	—	—	160	
—	—	80	80	—	—	—	5	
—	—	107	107	—	—	—	107	
—	—	400	400	—	—	—	—	
210	—	460	460	—	210	—	210	
—	—	30	30	—	—	—	4	
—	—	27	27	—	—	8	—	
278	53	619	619}	—	223	—	223	
—	—	454	454}	—	—	—	—	
			4282			151	1324	
							1173	

Do l. 20970|1874

Zestawienie

płac dotychczasowych z płacami przedstawionemi

Oddział

Urzędnicy i słudzy	Etat obecny	Pobierają dotychczas: Płaca	Dodatek drożyzny	Dodatek na mieszkanie	Dodatek na ubior	Koszt wiktu	Razem	Na ten oddział wypada	Etat proponowany	Pobierać mają: Stałej płacy
Dyrektor	—	170	—	42	—	—	212	212	1	3000
Prymaryusz	2	2400	—	—	—	—	2400	2400	—	—
Prosektor	—	128	—	—	—	—	128	128	—	—
Chemik	—	85	—	—	—	—	85	85	—	—
Sekundaryusz	2	1200	—	—	—	—	1200	1200	3	3000
Kapelan	—	128	—	42	—	—	170	170	—	—
Rządca	—	106	21	—	—	74	201	201	1	1200
Kasyer	—	85	21	21	—	—	127	127	—	—
Rachmistrz	—	64	16	13	—	—	93	93	—	—
Oficyałowie	—	—	—	—	—	—	—		1	900
Pisarze	—	106	26	—	—	—	132	132	—	—
Kanceliści	—	—	—	—	—	—	—	—	1	700
Nadzorca	1	300	75	—	—	422	797	797	1	500
Nadzorczyni	—	—	—	—	—	—	—	—	1	400
Woźny	—	32	8	—	6	—	46	46	1	150
Odźwierny	1	250	63	—	60	—	373	373	1	150
Służba I. Kat.							—	—	7	1260
dtto II. „							—	—	7	1008
dtto III. „							8000	8000	7	840
dtto IV. „							—	—	23	2208
Ubior dla 35 służby oddziałowej, 19 mężczyzn, a 16 kobiet							—	—		
							13.964	13.964		

Alegat 10.

poszczególne

(bez dodatków pięcioletnich) z wykazaniem różnicy.

obłąkanych.

<table>
<tr><th colspan="5">Pobierać mają</th><th rowspan="2">Na ten oddział wypada</th><th colspan="2">Pobierać zatem będą</th><th colspan="2">Na ten oddział wypada</th><th rowspan="2">U w a g a</th></tr>
<tr><th>Dodatek aktywalny</th><th>Dodatek na mieszkanie</th><th>Koszt wiktu</th><th>Dodatek na mundur</th><th>Razem</th><th>mniej</th><th>więcej</th><th>mniej</th><th>więcej</th></tr>
<tr><td>300</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>3300</td><td>3300</td><td>—</td><td>3088</td><td>—</td><td>3088</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>2400</td><td>—</td><td>2400</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>128</td><td>—</td><td>128</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>85</td><td>—</td><td>85</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>1044</td><td>—</td><td>4044</td><td>4044</td><td>—</td><td>2844</td><td>—</td><td>2844</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>170</td><td>—</td><td>170</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>348</td><td>—</td><td>1548</td><td>1548</td><td>—</td><td>1347</td><td>—</td><td>1347</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>127</td><td>—</td><td>127</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>93</td><td>—</td><td>93</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>348</td><td>—</td><td>1248</td><td>1248</td><td>—</td><td>1248</td><td>—</td><td>1248</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>132</td><td>—</td><td>132</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>348</td><td>—</td><td>1048</td><td>1048</td><td>—</td><td>1048</td><td>—</td><td>1048</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>210</td><td>—</td><td>710</td><td>710</td><td>87</td><td>—</td><td>87</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>210</td><td>—</td><td>610</td><td>610</td><td>—</td><td>610</td><td>—</td><td>610</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>210</td><td>50</td><td>410</td><td>410</td><td>—</td><td>364</td><td>—</td><td>364</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>210</td><td>50</td><td>410</td><td>410</td><td>—</td><td>37</td><td>—</td><td>37</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>971</td><td>—</td><td>2231</td><td>2231</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>971</td><td>—</td><td>1979</td><td>1979</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>971</td><td>—</td><td>1811</td><td>1811</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td>—</td><td></td></tr>
<tr><td>—</td><td>—</td><td>3190</td><td>—</td><td>5398</td><td>5398</td><td>—</td><td>4238</td><td>—</td><td>4238</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>819</td><td>819</td><td>819</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td>25.566</td><td>25.566</td><td></td><td></td><td>3222</td><td>14.824</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>11.602</td><td></td></tr>
</table>

Alegat II. do L. W. 20970/1874.

Wnioski:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić dla krajowego zakładu chorych i położnic we Lwowie załączony pod lit. A. statut, tudzież załączony pod lit. B. etat osób i płac. A/. B/.

2. Wysoki Sejm raczy:

a) upoważnić Wydział krajowy do wydania statutu dla zakładu obłąkanych w Kulparkowie pod C. załączonego w przedłożonem brzmieniu; C/.

b) uchwalić dla krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie pod D. załączony etat osób i płac. D/.

3. Wysoki Sejm raczy wydać następującej treści

Uchwałę.

Art. I.

Dyrektor szpitala powszechnego we Lwowie jest urzędnikiem krajowym, ze wszystkiemi w ustanowie służby krajowej zawartemi prawami i obowiązkami, z wyjątkiem, że Dyrektora mianuje Najjaśniejszy Pan na przedstawienie Wydziału krajowego, tudzież, że zastosowanie postanowień §. 45 lit. *f*) i *g*) ustanowy służby krajowej może nastąpić tylko za porozumieniem z c. k. Rządem.

Art. II.

Dyrektor zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, prymaryusze, prosektor, chemik, sekundaryusze przy zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, akuszerka pierwsza, rządca, oficyałowie, kanceliści, pisarze, dozorca domu, nadzorca i nadzorczyni służby obłąkanych, woźny i odźwierny są urzędnikami i sługami krajowymi, ze wszystkiemi — w ustanowie służby krajowej zawartemi prawami i obowiązkami.

Art. III.

Osobom, zajmującym posady w art. I. i II., będzie przez Wydział krajowy nadany dodatek pięcioletni podług stopy wyrażonej w etatach, jeżeli takowe pełnią na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Lata służby pełnionej przy zakładach leczniczych niekrajowych lub przy urzędach niekrajowych, chociażby przyjęte zostały do emerytury, nie będą policzone przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony jednej i tej samej osobie na tej samej posadzie częściej jak trzy razy, t. j. za 15 lat nieprzerwanej służby.

Przy nadaniu dodatku pięcioletniego nie stanowi różnicy różność płacy pobieranej na mocy dotychczasowej regulacyi płac na jednej i tej samej posadzie.

Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury. Zaliczki na płacę, udzielone na podstawie §. 37. ustanowy służby krajowej, udzielane także będą na dodatki pięcioletnie.

Lata służby pełnionej na jednej i tej samej posadzie przed wejściem w wykonanie niniejszej uchwały, będą policzone przy wymiarze dodatku pięcioletniego osobom wymienionym w art. I. i II.

Lata służby pełnionej przy zakładach leczniczych niekrajowych, lub przy urzędach niekrajowych, chociażby przyjęte zostały do emerytury, nie będą policzone przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Art. IV.

Dodatek aktywalny nie może być policzony do emerytury.

Art. V.

Postanowienia uchwały sejmowej z dnia 3. Stycznia 1874, a mianowicie:

a) §. 6. co do wyrównania niedoboru płac,

b) §. 8. co do kaucyj służbowych, — w końcu

c) §. 9. co do wymiaru dyet,

stosują się także do osób, zostających w służbie zakładów.

Art. VI.

Lata służby sekundaryuszów, asystentów i praktykantów lekarskich, tudzież akuszerki drugiej, będą policzone przy przeniesieniu w stan stałego spoczynku, jeżeli od czasu złożenia przyrzeczenia służbowego, bez przerwy służby pełnionej przy którymkolwiekbądź z zakłapów wymienionych w art. I. i II. posunęli się na stałą posadę.

Alegat 12. do L. W. 20970/1874.

Uchwała.

a) Dyrektorowi krakowskich szpitali św. Łazarza i św. Ducha, dwom ordynaryuszom i dwom asystentom przy oddziale chorych szpitala św. Łazarza, wreszcie dwom prymaryuszom i dwom sekundaryuszom szpitala św. Ducha przyznaje się od dnia 1. Stycznia 1876 dodatek do płacy w rocznej kwocie po 200 złr. — zaś dwom lekarzom praktykantom przy szpitalu św. Łazarza przyznaje się od dnia 1. Stycznia 1876 dodatek do płacy w rocznej kwocie po 100 złr.

b) Pisarzowi Dyrekcyi, pełniącemu obowiązki kontrolora przy szpitalu św. Ducha, przyznaje się od dnia 1. Stycznia 1876 dodatek do płacy w rocznej kwocie 200 złr.

c) Sejm zamieszcza na pokrycie powyższych dodatków do płac w budżecie na r. 1876 kwotę 2200 złr.

do l. 20970/1874.

Suballegat A. do all. 11.

Statut

dla szpitala powszechnego we Lwowie.

I. Przeznaczenie i środki utrzymania szpitala.

§. 1.

Powszechny i publiczny główny szpital lwowski, jest zakładem krajowym, przeznaczonym do leczenia chorych z wyjątkiem obłąkanych.

§. 2.

Środków do utrzymania zakładu dostarczają:

a) własne dochody funduszu szpitalnego z jakiegokolwiek tytułu prawnego pochodzące;
b) zwroty kosztów leczenia od fizycznych i moralnych osób, prawnie do tego obowiązanych;
c) inne rozmaite dochody:
d) zasiłki z funduszu krajowego.

II. Zarząd zakładu.

§. 3.

Wydział krajowy jest naczelną Władzą zarządzającą szpitalem.

Wydział krajowy wykonuje zarząd w myśl przeznaczenia zakładu, według zasad niniejszego statutu, stosownie do uchwał wys. Sejmu i według obowiązujących ustaw i przepisów.

Za sprawowanie tego zarządu jest odpowiedzialnym Sejmowi krajowemu.

§. 4.

Wydział krajowy może przydzielić częściowy zarząd administracyjny, osobnym ciałom, ustanawiać według potrzeby i uznania swego bądź to komitet szpitalny, bądź pojedyncze delegacye.

Instrukcyę dla takiego ciała administracyjnego, jakoteż jego organizacyę, uchwala Wydział krajowy.

§. 5.

C. k. Rządowi służy policyjno-sanitarny nadzór nad szpitalem w myśl ustawy z 30go Kwietnia 1870. Nr. 68. d. U. P.

§. 6.

Lekarskie, administracyjne i gospodarskie czynności wewnątrz zakładu, załatwiają pod zwierzchnym nadzorem Wydziału krajowego, odpowiedzialny dyrektor, urzędnicy i słudzy, w granicach ich zakresu działania, oznaczonego w niniejszym statucie i w szczegółowych instrukcyach.

§. 7.

Wydział krajowy stanowi — komu i pod jakiemi warunkami ma być poruczone pielęgnowanie i obsługa chorych.

Wydział krajowy oznaczy również w miarę potrzeby ilość dozorców, maszynistów, stróżów, praczek, parobków i w ogóle wszelkiej służby szpitalnej.

§. 8.

Dyrektor szpitala jest bezpośrednim zwierzchnikiem służby lekarskiej, tudzież służby administracyjnej wszelkich warstw i kategoryi, sprawuje bezpośredni zarząd w samym zakładzie, tak w administracyjnym jak i lekarskim względzie, oraz reprezentuje zakład na zewnątrz, o ile przez Wydział reprezentowanym nie jest.

Obowiązkiem dyrektora jest: dozór i bezpośredni kierunek gospodarstwa szpitalnego, czuwanie nad ścisłem wykonaniem poleceń władzy przełożonej, staranie o jak najlepsze pielęgnowanie chorych i stosowne tychże pomieszczenie, nareszcie czuwanie nad gorliwem pełnieniem obowiązków wszystkich organów szpitala. W ogóle dyrektor jest odpowiedzialnym za to, ażeby cele i przeznaczenie zakładu, w miarę środków i możności osiągnięte zostały.

§. 9.

Osobna instrukcya określi szczegółowo granice zwierzchniczej władzy dyrektora nad lekarzami, urzędnikami i sługami szpitala, jakoteż wpływ jego na zawiadywanie funduszami i dochodami szpitalnemi.

§. 10.

Dyrektor jest obowiązany odbywać konferencye z lekarzami i urzędnikami zakładu nad ważniejszemi sprawami administracyjnego i lekarskiego zarządu, stosownie do przepisów szczegółowej instrukcyi.

§. 11.

Prymaryusze ordynują samodzielnie pod osobistą odpowiedzialnością na przydzielonych im oddziałach i załatwiają sprawy, oddziałów, stoscwnie do przepisów instrukcyi.

W nagłych wypadkach zastępuje nieobecnego dyrektora jeden z prymaryuszów, którego dyrektor do tego wyznaczy tak długo, dopóki Wydział krajowy inaczej nie zarządzi.

§. 12.

Prosektor jest obowiązanym wykonywać naukowe sekcye wszystkich ze szpita'a pochodzących zwłok, z wyjątkiem sekcyj sądowych i policyjnych. zbierać daty statystyczne, odnośne do przyczyn chorób i śmierci, przedstawiać naukowe sprawozdania i czuwać nad utrzymaniem w porządku i ładzie całego prosektoryum.

Chemika obowiązkiem jest, uskuteczniać analizę chemiczną dla oddziałów chorych.

Wszelkie inne na prosektorze i chemiku ciążące obowiązki, określają szczegółowe instrukcye.

§. 13

Sekundaryusze, assystenci i praktykanci pełnią służbę pomocniczą przy prymaryuszach na oddziałach do których są przydzieleni; pełnią wreszcie wszelką inną służbę lekarską stosownie, do przepisów instrukcyi i na polecenie dyrektora.

Sekundaryusze mogą być w razie potrzeby czasowo powołani do samodzielnego ordynowania w zastępstwie prymaryusza.

§. 14.

Rządca i oficyałowie wykonują pod zwierzchnictwem dyrektora zarząd ekonomiczny czynności kancelaryjne, sprawy kasowe i rachunkowe, podług szczegółowych instrukcyj.

§. 15.

Kanceliści i pisarze prowadzą protokół stanu chorych, załatwiają czynności manipulacyjne przy przyjmowaniu chorych, wreszcie dopełniają według instrukcyi pojedynczych prac, przydzielonych kancelaryi szpitalnej.

§. 16.

Dozorca domu obowiązany dopilnować wszelkiego porządku domowego wewnątrz i zewnątrz gmachu i realności szpitala. W wykonaniu tych czynności dozorca winien się zastosować do szczegółowej instrukcyi oraz poleceń dyrektora i rządcy.

§. 17.

Kapelani szpitalni obrz. łać. i gr. katol. dopełniają obowiązków swego powołania. w szpitalu.

Kapelan obrz. łać. zawiaduje oprócz tego biblioteką szpitalną. — Dla innowierców urządzi Wydział krajowy według potrzeby i możności obsługę duchowną.

§. 18.

Woźny kancelaryjny, odźwierny, nadzorcy chorych, tudzież reszta służby szpitalnej, pełnią swoje obowiązki jak tego ich służba wymaga, według zarządzeń dyrektora i według instrukcyi.

§. 19.

Dyrektora mianuje Najjaśniejszy Pan, na przedstawienie Wydziału krajowego.

§. 20.

Prymaryuszów, sekundaryuszów, asystentów, urzędników i sług na posady stałe mianuje Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania dyrektora, przy przestrzeganiu przepisów ustanowy służby krajowej, uchwalonej przez wys. Sejm na posiedzeniu LIX. dnia 23. marca 1866 r.

§. 21.

Sekundaryuszów i assystentów mianuje Wydział krajowy na przedstawienie dyrektora na lat dwa. Odznaczający się w pełnieniu swych obowiązków mogą być na propozycyę dyrekcyi przez Wydział krajowy na dalszy czas zatwierdzeni na tej posadzie.

§. 22.

Lekarskich praktykantów bezpłatnych przyjmuje i oddala dyrekcya w miarę potrzeby.

§. 23.

Służbę na posadach niestałych przyjmuje i oddala dyrektor, jeżeli Wydział krajowy nie postanowi inaczej.

§. 24.

Prymaryuszem na oddziale położniczym jest każdoczesny profesor położnictwa, mianowany na przedstawienie Wydziału krajowego przez Najjaśniejszego Pana i pobierający remuneracyę z funduszów szpitalnych.

§. 25.

Obowiązki służbowe tego prymaryusza względem zakładu są te same, jak innych prymaryuszów.

§. 26.

Etat osób i płac urzędników i sług zakładu ustanawia Sejm krajowy.

III. O warunkach umieszczania chorych w zakładzie.

§. 27.

Do szpitala krajowego ma prawo przyjęcia każdy zgłaszający się chory, którego stan zdrowia potrzebę pielęgnowania lekarskiego udowadnia.

§. 28.

Przyjmowani będą chorzy bez względu na płeć, wyznanie, stan, przynależność i rodzaj chorób, a to przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawnych (obecnie rozporz. minist. z 4. grudnia 1856 L. 26.641).

§. 29,

Nie będą przyjmowani:

Chorzy z chorobą długotrwałą, bezgorączkową, a nieuleczalną, jeżeli choroba ta nie jest powikłaną z inną, wymagającą pielęgnowania szpitalnego, lub jeśli nie przedstawia objawów, bezpośrednio życiu zagrażających, nareszcie jeżeli przyjęcia chorych nie wymagają względy sanitarno-policyjne.

Chorzy dotknięci chroniczną niemocą, nie mogą pozostawać w szpitalu dłużej nad trzy miesiące, z wyjątkiem, gdyby dyrektor wspólnie z prymaryuszem uznali potrzebę niezbędną dłuższego zatrzymania w szpitalu.

Chorzy z chorobą gorączkową zaraźliwą, nagminnie panującą, nie będą przyjmowani do szpitala, skoro dla takich chorych osobny szpital zostanie urządzonym.

§. 30.

Chorych należy przyjmować każdego czasu, tak w dzień jak w nocy, przez ustanowionego do tego lekarza.

Dyrektor orzeka ostatecznie w wypadkach wątpliwych, czyli przyjęcie ma nastąpić lub nie.

§. 31.

Leczenie i pielęgnowanie chorych ma się odbywać według zasad umiejętności leczniczej i stosownie do wymogów humanitarnych.

§. 32.

Chorzy będą przyjmowani i utrzymywani według trzech klas. Przepisy względem pomieszczenia i dostarczenia wygód odpowiednich pielęgnowaniu na pojedynczych klasach, wydaje Wydział krajowy.

§. 33.

Wszelkie zmiany obowiązującej normy pielęgnowania, kosztem funduszu szpitalnego potrzebują poprzedniego zezwolenia Wydziału krajowego.

Chorym wolno za przyzwoleniem prymaryusza lub dyrektora i w granicach porządku domowego, urządzać sobie własnym kosztem ulepszenia i wygody.

§. 34.

Wysokość taksy dziennej dla wszystkich trzech klas, ustanawia Wydział krajowy za porozumieniem się z c. k. Rządem krajowym stosownie do obowiązujących ustaw.

Taksy szpitalne muszą być jednakowe dla wszystkich chorych jednej i tej samej klasy, bez względu na ich przynależność.

Za dzieci do 7 lat, opłaca się połowa ustanowionej taksy.

§. 35.

Oprócz taksy nie wolno pobierać od chorych żadnej innej należytości pod jakąbądź nazwą.

Aparata chirurgiczne i bandaże, których opuszczający chory III. klasy niezbędnie potrzebuje, nie podlegają żadnej opłacie.

§. 36.

Płacący chorzy mogą być przeniesieni z jednej klasy na drugą każdego czasu na własne żądanie, wszelako po należytem wyrównaniu należytości.

Dyrektor jest obowiązany z urzędu przenosić płacących z wyższej na 3. klasę, w razie, gdyby przypadająca należytość w terminie nie została uiszczoną.

O przyzwoleniu ulgi w płaceniu należytości, tudzież o bezpłatnem pielęgnowaniu chorych w wyjątkowych wypadkach na wyższej klasie, orzeka Wydział krajowy.

§. 37.

Chorzy winni się zachować wewnątrz i na zewnątrz zakładu, stosownie do porządku domowego.

Sale chorych kiłowych i zakaźnych są odosobnione klauzurą. Odwiedzanie takich chorych może nastąpić tylko za każdorazowem zezwoleniem prymaryusza lub dyrektora.

§. 38.

Przy przestrzeganiu według możności zasady, żeby jeden oddział nie mieścił więcej jak sto łóżek, dzieli się zakład na oddziały.

Tego podziału dokona Wydział krajowy na przedstawienie dyrekcyi.

Każdemu lekarzowi ordynującemu dodaje się do pomocy jednego lub dwóch sekundaryuszów, a według potrzeby i uznania dyrektora, jednego lub dwóch asystentów.

Praktykantów przydziela dyrektor według własnego uznania do oddziałów.

§. 39.

Posady lekarzy szpitalnych, mogą być nadane tylko doktorom medycyny.

§. 40.

Chorym I. i II. klasy wolno na własne koszta za porozumieniem się z lekarzem ordynującym zapraszać do narad lekarskich innych lekarzy szpitalnych lub z poza grona lekarzy szpitalnych.

IV. Wydalenie chorych z zakładu.

§. 41.

Chorych należy po wyzdrowieniu bezzwłocznie z zakładu wydalić.

§. 42.

Chorzy niewyleczeni wydaleni będą ze szpitala, jeżeli sanitarno-policyjne względy na to zezwalają w następujących wypadkach:

a) Jeżeli tego żąda sam chory lub jego rodzice, opiekun, kurator, krewni, albo też właściwa gmina lub inna władza, na której żądanie chorego do szpitala przyjęto;
b) jeżeli chory w zakładzie nad trzy miesiące bez widoków wyleczenia zostaje.

§. 43.

Dłuższe na trzy miesiące zatrzymywanie chorego w szpitalu winna Dyrekcya nadto usprawiedliwić i podać do wiadomości Wydziału krajowego.

Względem przynależnych do Królestwa węgierskiego lub do innych austryackich krajów koronnych, obowiązany jest dyrektor zawiadomić właściwe władze ojczyste w celu usprawiedliwienia dłuższego pobytu chorego w Zakładzie.

§. 44.

Względem wydalania nieuleczalnych chorych, powinien Dyrektor stosować się do przepisów rozporządzenia minister. z dnia 17. Czerwca 1869 roku l. 1713 Nr. 28 Dz. ust. kraj.

Gmina miasta Lwowa obowiązaną jest na wezwanie Dyrektora odebrać w ciągu dni 8 ze szpitala chorych, tak krajowców, jak wszelkich innych, których w pewnym oznaczonym terminie właściwe gminy nie odebrały, a to w myśl §. 28. ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 r. Nr. 105 Dz. p. p.

§. 45.

O wszystkich wypadkach śmierci powinien Dyrektor uwiadomić właściwy ces. król. sąd, tudzież te władze, które oddały chorego do szpitala z zastrzeżeniem zwrotu osoby.

Zwłoki zmarłych w Zakładzie podlegają obdukcyi, u płacących należy jednak zaniechac obdukcyi jeżeli rodzina tego zażąda.

Jeżeli w wypadkach śmierci zachodzi prawem przepisana potrzeba sądowej lub policyjnej obdukcyi zwłok, obowiązany jest Dyrektor zawiadomić właściwą władzę najdalej w ciągu 24. godzin.

§. 46.

Zwłoki zmarłych, za których płacono koszta leczenia i utrzymania mogą być chowane przez krewnych lub przynależnych, lub na żądanie tychże osób przez Zarząd szpitalny za zwrotem kosztów.

Jeżeli w tej mierze żadnego żądania nie uczyniono, nastąpi pogrzeb na koszt pielęgnowanych stosownie do klasy, na której byli pomieszczeni.

Ubodzy będą grzebani kosztem funduszu szpitalnego, wszelako wolno rodzinie własnym kosztem pogrzebać zwłoki.

do l. 20970/1874.

Suballegat B. do alleg. 11.

ETAT

osób i płac krajowego zakładu chorych i położnic we Lwowie.

I.

Etat osób obydwóch zakładów składać się będzie:

A. Co do naczelnej administracyi.

Z jednego Dyrektora ze stopniem akademickim, Dra Medycyny i Chirurgii i Magistra akuszeryi.

B. Co do służby lekarskiej.

a) dla zakładu chorych:

1. Z sześciu prymaryuszów Drów Medycyny.
2. Z jednego prosektora Dra Medycyny.
3 Z jednego chemika Dra Medycyny.
4. Z siedmiu sekundaryuszów Drów Medycyny.
5. Z sześciu asystentów Drów Medycyny.

Liczbę przybrać się mających bezpłatnych praktykantów, którzy winni być Doktorami Medycyny, oznaczy Wydział krajowy.

b) dla zakładu położnic:

1. Z profesora szkoły akuszerek, jako prymaryusza oddziału położnic.
2. Z jednego sekundaryusza Dra Medycyny i Magistra położnictwa.
3. Z jednej egzaminowanej akuszerki pierwszej.
4. Z jednej egzaminowanej akuszerki drugiej.

C. Co do służby duchownej.

1. Z dwóch Kapelanów: jednego obrządku łacińskiego i jednego obrządku grecko katol.
2. Obsługę duchowną dla innych wyznań urządzi Wydział krajowy w miarę potrzeby.

D. Co do służby administracyjnej.

1. Z jednego Rządcy.
2. Z dwóch oficyałów.
3. Z dwóch kancelistów.
4. Z dwóch pisarzy.
5. Z jednego dozorcy domu.

E. Co do służby niższej.

1. Z jednego woźnego.
2. Z jednego odźwiernego
3. Liczbę dozorców chorych postanowi Wydział krajowy w stosunku, żeby na 10 do 12 chorych jeden dozorca przypadał.
4. Również postanowi Wydział krajowy liczbę innej służby szpitalnej w miarę potrzeby.

II.

Osoby, zajmujące posady, wymienione w ustępie I. będą w miejscu dotychczasowych ustanowionych płac i dodatków pobierać rocznie:

1. *Dyrektor.*

a) stałej płacy po 1800 złr.
b) wolne pomieszkanie lub w braku takowego relutum po 400 złr.
c) dodatku pięcioletniego po 200 złr.

2, *Prymaryusze.*

a) stałej płacy po 1200 złr.
b) dodatku aktywalnego po 300 złr.
c) dodatku pięcioletniego po 150 złr.

3. *Profesor szkoły akuszerek* za pełnienie obowiązków prymaryusza:

Wynagrodzenie po 630 złr.

4. *Prosektor*:

a) stałej płacy po 1200 złr.
b) dodatku aktywalnego po 300 złr.
c) dodatku pięcioletniego po 150 złr.

5. *Chemik*:

a) stałej płacy po 900 złr.
b) dodatku aktywalnego po 200 złr.
c) dodatku pięcioletniego po 100 złr.

6. *Sekundaryusze* (zakładu chorych):

stałej płacy po 800 złr.

7. *Sekundaryusz* (zakładu położnic):

a) stałej płacy po 680 złr.
b) wolne pomieszkanie, a w braku takowego relutum po 120 złr.

8. *Asystenci*:

stałej płacy po 500 złr.

9. *Akuszerka pierwsza*:

a) stałej płacy po 400 złr.
b) wolne pomieszkanie.
c) dodatek pięcioletni po 40 złr.

10. *Akuszerka druga*:

a) stałej płacy po 250 złr.
b) wolne pomieszkanie.
c) wikt według II. klasy.

11. *Kapelani*:

a) stałej płacy po 600 zł.
b) dodatku aktywal. po 200 zł.

Wydział krajowy wyznacza remuneracye dla duszstarowników innych wyznań.

12. *Rządca*:

a) stałej płacy po 1,400 zł.
b) wolne pomieszkanie opalone z oświetleniem lub w braku takowego relutum po 400 zł.
c) dodatek pięcioletni po 200 zł.

13. *Oficyałowie:*
a) stałej płacy 1.000 zł.
b) dodat. aktyw. po 200 zł.
c) dodat. pięcioletn. po 100 zł.

14. *Kanceliści:*
a) stałej płacy po 700 zł.
b) dodat. aktyw. po 100 zł.
c) dodat. ptęcioletn. po 80 zł.

15. *Pisarze*:
a) stałej płacy po 500 zł.;
b) dodatek aktywalny po 100 zł.;
c) dodatek pięcioletni po 80 zł.

16. *Dozorca domu:*
a, stałej płacy 400 zł.;
b) wolne pomieszkanie z opałem i oświetleniem;
c) wikt według II. klasy;
d) dodatek pięcioletni 80 zł.;

17. *Woźny*:
a) stałej płacy po 350 zł.;
b) na mundur po 50 zł.;
c) dod. aktyw. po 50 zł.
d) dod. pięcioletn. po 30 zł.

18. *Odźwierny*:
a) stałej płacy po 350 zł.
b) na mundur po 50 zł.;
c) wolne pomieszkanie;
d) dod. pięcioletn. po 30 zł.

19. *Dozorcy i dozorczynie chorych.*

a) dla zakładu chorych.

1szej kategoryi dziesięć po 12 zł. miesięczn.
2giej kategoryi dziesięć po 10 zł. miesięczn.
3ciej kategoryi reszta po 8 zł. miesięczn.

b) dla zakładu położnic.

1szej kategoryi dwie po 12 zł. miesięcznie.
2giej kategoryi jedna po 10 zł. miesięcznie.
3ciej kategoryi reszta po 8 zł. miesięcznie.

Dla wszystkich pod pozycyą 19 poszczególnionych osób wikt według III. klasy, a dla służby oddziałowej ubranie uniformowe, które jest własnością funduszów szpitalnych.

20. Wydział krajowy oznacza wysokość płac i emolumenta dla innej służby szpitalnej.

do l. 20970/1874.

Suballegat C. do alleg. 11.

Statut

krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Przeznaczenie zakładu.

Art. 1.

Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie jest krajowym zakładem przeznaczonym do leczenia i utrzymania chorych na umyśle.

Środki zakładu.

Art. 2.

Środków utrzymania zakładu dostarczają:
a) dochody z własnego majątku i gospodarstwa,
b) zwroty kosztów leczenia i utrzymania od fizycznych i moralnych osób, do ponoszenia tych kosztów prawnie obowiązanych,
c) inne rozmaite dochody,
d) zasiłki z funduszu krajowego.

Nadzór zakładu.

Art. 3.

C. k. Rządowi służy policyjno-sanitarny nadzór nad zakładem.

Zarząd zakładu.

Art. 4.

Wydział krajowy jest naczelną Władzą, zarządzającą zakładem.

Art. 5.

Bezpośredni zarząd zakładu w sprawach lekarskich, administracyjnych i gospodarskich, — wykonuje pod zwierzchnym kierunkiem Wydziału krajowego odpowiedzialny dyrektor, przy pomocy ustanowionych lekarzy, urzędników i sług.

Dyrektor reprezentuje także zakład na zewnątrz wobec władz i publiczności, o ile nie reprezentuje Wydział krajowy.

Dyrektora, lekarzy, urzędników i sług mianuje Wydział krajowy, dyrektora jednak dopiero po poprzedniem porozumieniu się z c. k. Rządem.

Stosunki służbowe.

Art. 6.

Etat osób i płac lekarzy, urzędników i sług zakładu ustanawia Sejm krajowy.

Wydział krajowy określa osobnemi instrukcyami zakres działania dyrektora, lekarzy urzędników i sług, ich wzajemne stosunki, tudzież ich szczegółowe czynności służbowe.

W szczególności zaś postanawia się:

Dyrektorowi nie wolno po za obrębem zakładu wykonywać praktyki lekarskiej z wyjątkiem brania udziału w konsyliach lekarskich.

Również nie wolno dyrektorowi zakładać i utrzymywać prywatnych zakładów dla umysłowo chorych lub przyjmować obowiązki lekarskie w podobnych zakładach

Przyjmowanie chorych.

Art. 7.

O ile lokalności zakładu dozwalają winien być przyjętym do zakładu każdy chory na umyśle, a mianowicie:

1) z chorobą uleczną.

2) z chorobą nieuleczalną, jeżeli chory zagraża publicznemu bezpieczeństwu lub obyczajności publicznej.

Art. 8.

Od przyjęcia do zakładu są wykluczeni:

1) Wszelkiego rodzaju kaleki umysłowe: nieszkodliwe i do żadnej roboty niezdolne.

2) Osoby dotknięte padaczką bez choroby umysłowej.

Wydział krajowy może atoli wyjątkowo w wypadkach uwzględnienia godnych zezwolić na przyjęcie chorych objętych w ustępie 1. niniejszego artykułu.

Art. 9.

Chorych przyjmuje do zakładu dyrektor za zgłoszeniem się stron interesowanych lub na wezwanie właściwej władzy bezpieczeństwa.

W celu uzyskania przyjęcia należy dyrekterowi przedłożyć następujące dokumenta:

1) Historyę choroby przez lekarza sporządzoną podług wzoru przepisanego.

2) Oświadczenie c. k. lekarza powiatowego względnie fizyka miasta Lwowa lub Krakowa, że osoba, która ma być oddaną do zakładu kwalifikuje się do przyjęcia.

3) W wypadkach wspomnionych w artykule 7 ustępu 2. stosowne poświadczenie miejscowej władzy z wymieniem faktów.

4) Świadectwo władzy miejscowej z wymienieniem następujących danych a mianowicie:

Imienia i nazwiska chorego, wieku, wyznania, stanu, zatrudnienia, miejsca przynależności i ostatniego miejsca pobytu, stosunków rodzinnych, stosunków majątkowych chorego i jego rodziny w linii wstępnej i zstępnej, — nazwisko i miejsce zamieszkania rodziców, opiekuna lub kuratora a gdyby takowy nie był ustanowiony — tej osoby, która ma zastępywać chorego wobec zakładu.

5) U płacących chorych pisemne oświadczenie osoby, obowiązek płacenia na się przyjmującej (rewers) że koszta leczenia i utrzymania według ustanowionej taksy miesięcznie z góry do kasy szpitalnej uiszczane będą.

W rewersach tych musi być wymienione, czyli koszta pielęgnowania z majątku chorego lub innych osób opłacane będą. Rewersa muszą być też przez miejscową władzę a szczególnie co do możności płacenia zatwierdzone.

Art. 10.

Gdyby władze bezpieczeństwa były zmuszone w nagłych wypadkach oddać chorego do zakładu bez dokumentów wymienionych w art. 9. w takim razie powinne je dodatkowo dyrektorowi jak najspieszniej przedłożyć.

Art. 11.

Odstawieniem chorych do zakładu powinne się zajmować te osoby lub władze, które się starały o jego przyjęcie.

Kosztów z tego powodu urosłych nie ponosi zakład.

Chorych należy oddawać do zakładu według możności należycie odzianych, zaś chorzy płacący muszą być nadto zaopatrzeni w potrzebną do zmiany odzież i bieliznę.

Art. 12.

Każdy do zakładu przyjęty chory powinien być bezzwłocznie do protokółu stanu chorych zapisany.

Protokół ten ma być przez Wydział krajowy paragrafowany i prowadzony w sposób przepisany §. 13. rozp. ministr. spraw wewn. z dnia 14. Maja 1874. N. 71. Dz. u. p.

Dyrektor zakładu winien w 24 godzinach o uskutecznionem przyjęciu chorego donieść trybunałowi pierwszej instancyi, w którego obrębie zakład jest położony, z wezwaniem o poświadczenie otrzymanego doniesienia.

To doniesienie tylko w tym wypadku nie jest potrzebnem, jeżeli nie ma wątpliwości, że chory zostaje jeszcze pod władzą ojcowską. Jeżeli taki chory podczas swego pobytu w zakładzie, osiągnie 24 rok życia, należy o tem donieść pomienionemu sądowi z bliższem podaniem stosunków tyczących się osoby chorego.

Tak samo postąpić należy, gdy zajdą okoliczności powodujące zmianę w osobie prawnego zastępcy, jeżeli nie jest widocznem, że te okoliczności musiały dojść do wiadomości władzy opiekuńczej lub kuratelarnej. (§. 9. minist. rozp. z 14. Maja 1874. l. 71. dz. u.p.)

Leczenie, pielęgnowanie chorych i postępowanie z niemi w zakładzie.

Art. 13.

Wszyscy chorzy zostają przez czas pobytu w zakładzie pod odpowiedzialną opieką dyrektora.

Dozór nad nimi ma być w ten sposób wykonany, żeby ani sobie, ani innym osobom szkody wyrządzić, tudzież samowolnie wydalić się nie mogli.

Środki przymusowe przeciw chorym mogą być użyte tylko w razie ostatecznej potrzeby a to tylko na zarządzenie lekarskie i przy zachowaniu wszelkich względów humanitarnych.

Za porozumieniem się z dyrektorem i lekarzem ordynującym wolno jest rodzinie, opiekunom lub kuratorom chorego na koszt własny wezwać lekarzy pozaszpitalnych do narady.

Art. 14.

Pielęgnowanie i utrzymywanie chorych w zakładzie uskutecznia się według trzech klas a mianowicie według I, II i III klasy. Chorzy I klasy mają osobne pomieszkanie i w miarę potrzeby osobnego dozorcę. Chorzy II klasy będą pomieszczeni po 3 lub 4 w jednym pokoju i mają wspólnego dozorcę. Chorzy III klasy będą pomieszczeni wspólnie w salach większych według zarządzenia dyrektora.

Chorym I klasy wolno przeznaczony dla nich pokój własnym kosztem urządzić i własnego mieć sługę.

Art. 15.

Wysokość taksy pielęgnowania ustanawia Wydział krajowy za porozumieniem się z ck. Władzą krajową.

Taksy każdej klasy muszą być dla wszystkich chorych bez względu na ich przynależność jednakowe.

O każdorazowej zmianie ustanowionej taksy powinien Dyrektor rodzinę lub prawnych zastępców płacących chorych uwiadomić.

Oprócz taksy ustanowionej, nie wolno od chorych pobierać żadnych innych opłat.

Art. 16.

Normę żywienia chorych według poszczególnych klas ustanawia Wydział krajowy i ogłasza ją publicznie.

Chorym wolno za przyzwoleniem lekarza ordynującego i Dyrektora urządzić sobie własnym kosztem ulepszenia i wygody w granicach porządku domowego.

Art. 17.

Płacący chorzy mogą być przeniesieni z jednej klasy na drugą na żądanię rodziny, opiekuna lub kuratora każdego czasu po wyrównaniu należytości.

Dyrektor jest obowiązany z urzędu przenieść płacących z wyższej klasy na trzecią w razie, jeżeli należytość nie została uiszczoną w terminie z góry.

O tem następstwie niepłacenia należytości w terminie należy zawiadomić strony przy oddaniu chorego do zakładu i zamieścić to w rewersie (art. 9).

Art. 18.

O ile usposobienie umysłowe i cele lecznicze a oraz stosunki zakładu dozwolą, wolno będzie chorym brać udział w nabożeństwie i obrzędach duchownych i spełniać obowiązki religijne stosownie do ich wyznania.

Art. 19.

W celach leczniczych utrzymuje zakład w miarę funduszów potrzebne urządzenia i środki dla umysłowego i fizycznego zatrudnienia tudzież dla rozrywki chorych.

Za robotę otrzymują chorzy zapłatę według taryfy ustanowionej przez Wydział krajowy.

Zarobki chorych płacących będą na ich rzecz w kasie oszczędności lokowane i mogą być użyte także za zezwoleniem lekarza na ich osobiste potrzeby i na polepszenie ich bytu. Przy wyjściu z zakładu zostaną wydane prawnym zastępcom, zaś w razie śmierci sądowej władzy spadkowej.

Zarobki chorych bezpłatnie leczonych przypadają w jednej trzeciej na fundusz szpitalny, druga trzecia będzie na ich rzecz w kasie oszczędności lokowaną i przy wyjściu z zakładu ich prawnym zastępcom wydaną, trzecia zaś może być użytą za zezwoleniem lekarza na osobiste potrzeby chorych. W razie śmierci, przypada cała pozostała kwota zakładowi na częściowe zaspokojenie kosztów pielęgnowania.

Art. 20.

Za przyzwoleniem lekarza ordynującego i Dyrektora mogą się chorzy wydalać z zakładu dla rozrywki, wszelako pod należytym dozorem.

Art. 21.

Wszyscy w służbie zakładu zostający są obowiązani do zachowania wszelkich tajemnic co do rodzinnych i innych stosunków chorych.

Dyrektor udziela na utne lub pisemne dowiadywanie się o powodzenie chorych, wszelkich wiadomości, wszelako tylko rodzinie, opiekunom, kuratorom i władzom do tego upoważnionym.

Odwiedzanie chorych, tudzież prowadzenie pisemnej korespondencyi z niemi, jest zawisłem od zezwolenia lekarza ordynującego.

Na zwiedzanie zakładu zezwala Dyrektor.

Wydalanie chorych.

Art. 22.

Dyrektor wydala chorych z zakładu:

a) wyzdrowiałych;

b) nieuleczalnych, jeżeli nie zachodzi obawa narażenia publicznego bezpieczeństwa lub publicznej obyczajności.

Chorych nie wyleczonych może rodzina lub prawny zastępca na dalsze utrzymanie w domu odebrać z zakładu za przyzwoleniem władzy opiekuńczej lub kuratelarnej, jeżeli chory pod opieką lub kuratelą sądową zostawał. Jeżeli chory zagraża publicznemu bezpieczeństwu albo obyczajności publicznej, potrzebnem jest do uwolnienia chorego z zakładu, nadto przyzwolenie władzy bezpieczeństwa tej miejscowości, w której chory zamieszkiwać będzie.

Art. 23.

O zamierzonem wydaleniu chorego z zakładu, powinien Dyrektor zawiadomić prawnych zastępców chorego, a względnie władzę miejscową z wyznaczemiem terminu, w którym chory ma być odebranym.

Jeżeli chory w danym terminie z zakładu odebranym nie zostanie, w takim razie zarządzi Dyrektor przymusowe wydalenie.

Przy odbieraniu chorego niewyleczonego lub nieuleczalnego a szkodliwego z zakładu, winien odbierający wystawić rewers, którym się zobowiąże do dalszego zaopatrzenia i nadzoru chorego.

Art. 24.

O zamierzonem wydaleniu chorych z zakładu donosi Dyrektor oraz właściwemu sądowi, jeżeli chorzy pod opieką lub kuratelą zostają, tudzież właściwej władzy policyjnej, jeżeli chory ze względu na publiczne bezpieczeństwo do zakładu był oddany. Toż samo winno nastąpić przy udzieleniu czasowego urlopu.

W razie ucieczki chorego powinien Dyrektor bezzwłocznie przedsięwziąść wszelkie kroki w celu wyśledzenia jego pobytu.

Również i o ucieczce chorych powinien Dyrektor donieść w przeciągu 24 godzin prawnym zastępcom chorego względnie władzy opiekuńczej lub kuratelarnej i właściwej władzy bezpieczeństwa (§. 12. minist. rozp. z 14. Maja 1874. L. 71. dz. u. p.)

Art. 25.

O każdym wypadku śmierci, uwiadamia Dyrektor opiekunów lub kuratorów, tudzież właściwe sądy.

Zwłoki zmarłych w zakładzie podlegają obdukcyi, u płacących należy jednak zaniechać obdukcyi, jeżeli rodzina tego zażąda.

Dyrektor jest obowiązany zarządzić co należy, w celu przeprowadzenia sanitarno-policyjnej lub sądowej obdukcyi zwłok, w takich wypadkach śmierci, w których przepisy prawne tego wymagają.

Art. 26.

Zwłoki zmarłych, za których płacono koszta leczenia i utrzymania mogą być chowane przez krewnych, opiekunów lub kuratorów, albo na żądanie tychże osób przez zarząd szpitalny za zwrotem kosztów.

Jeżeli w tej mierze żadnego żądania nie uczyniono, nastąpi pogrzeb na koszt pielęgnowanych stosownie do klasy, na której byli pomieszczeni.

Ubodzy będą grzebani kosztem funduszu szpitalnego, wszelako wolno rodzinie własnym kosztem pogrzebać zwłoki.

Art. 27.

Wydział krajowy ogłasza corocznie sprawozdanie z ekonomicznej, administracyjnej i lekarskiej czynności zakładu.

do l. 20970/1874.

Suballegat D. do alleg. 11.

ETAT

osób i płac krajowego szpitala chorób umysłowych na Kulparkowie.

I.

Etat osób składa się:

A. Co do naczelnej administracyi.

Z Dyrektora ze stopniem akademickim Dra Medycyny posiadającego wykształcenie teoretyczne i praktyczne w psychiatryi.

Dyrektor pełnić będzie obowiązki prymaryusza.

Przy obsadzeniu posady Dyrektora wolno będzie Wydziałowi krajowemu nie zważać na wiek paragrafem 3. ustanowy służby krajowej wymagany.

B. Co do służby lekarskiej.

Z trzech sekundaryszów Drów Medycyny.

C. Co do służby duchownej.

Obsługę duchowną dla szpitala urządza Wydział krajowy w miarę potrzeby za porozumieniem się z metropolitalnym konsystorzem obrz. łac. i obrz. greck. kat. tudzież z przełożonymi innych wyznań.

D. Co do służby administracyjnej.

1. Z jednego rządcy.
2. Z jednego oficyała.
3. Z jednego kancelisty.

E. Co do służby niższej.

1. Z jednego prefekta jako nadzorcy służby chorych męzkich.
2. Z jednej nadzorczyni służby chorych żeńskich, która ma być egzaminowaną akuszerką.
3. Z jednego woźnego.
4. Z jednego odźwiernego.
5. Liczbę dozorców i dozorczyń chorych ustanawia Wydział krajowy w stosunku, żeby jeden dozorca na 6 do 8 chorych przypadał.
6. Również postanawia Wydział krajowy liczbę innej służby w miarę potrzeby.

II.

Osoby, zajmujące posady, wymienione w ustępie I, będą pobierać rocznie:

1. *Dyrektor*:
   - *a)* stałej płacy po 3000 zł.;
   - *b)* wolne pomieszkanie z opałem;
   - *c)* dodatku aktywalnego po 300 zł.;
   - *d)* dodatku pięcioletniego po 300 zł.

2. *Sekundaryjusze*:
   - *a)* stałej płacy po 1000 zł.;
   - *b)* wolne pomieszkanie;
   - *c)* wlkt według 1. klasy;
   - *d)* dodatku pięcioletniego po 150 zł.

3. *Służba duchowna*:

Wysokość wynagrodzenia i emolumenta dla duszstarowników wyznacza Wydział krajowy.

4. *Rządca*:

a) stałej płacy po 1200 zł.
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według I. klasy;
d) dodatek pięcioletni po 200 zł.

5. *Oficyał*:

a) stałej płacy po 900 zł.;
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według I. klasy;
d) dodatku pięcioletniego po 100 zł.

6. *Kancelista*:

a) stałej płacy 700 zł.;
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według I. klasy;
d) dodatek pięcioletni 80 zł.

7. *Prefekt*:

a) stałej płacy po 500 zł.;
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według II. klasy;
d) dodat. pięciolet. po 50 zł.

8. *Nadzorczyni służby chorych żeńskich*;

a) stałej płacy po 400 zł.;
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według II. klasy;
d) dod. pięciolet. po 40 zł.

9. *Woźny*:

a) stałej płacy po 150 zł.;
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według II. klasy;
d) na ubiór po 50 zł.;
e) dodat. pięciolet. po 30 zł.

10. *Odźwierny*:

a) stałej płacy po 150 zł.:
b) wolne pomieszkanie;
c) wikt według II. klasy;
d) na ubiór po 50 zł.;
e) dodat. pięciolet. po 30 zł.

11. *Dozorcy i dozorczyni chorych*:

a) 1ej kategoryi siedmiu po15 zł. miesięcznie.
b) 2ej kategoryi siedmiu po 12 zł. miesięcznie.
c) 3ej kategoryi siedmiu po 10 zł. miesięcznie.
d) 4tej kategoryi reszta po 8 zł. miesięcznie.

Dla wszystkich wikt według III. klasy i ubranie uniformowe, które jest własnością funduszu szpitalnego.

12. Wydział krajowy wyznacza wysokość płac i emolumenta dla innej *Służby szpitalnej*.